Nationaalsocialisten vóór Hitler

Bogumil

Inleiding

"Een beweging die haar oorsprong vergeet, verliest haar richting."

Veel mensen denken bij nationaalsocialisme uitsluitend aan Hitler, aan het derde rijk en aan de oorlog. Maar wie onze wereldbeschouwing serieus neemt, wie haar niet reduceert tot anekdotes of joodse propagandabeelden, moet terug naar de periode *ervoor* — naar het begin van het revolutionaire idee, geboren uit strijd, armoede en idealisme.

Het nationaalsocialisme is niet in één klap ontstaan met Hitler's toespraak in de Hofbräuhaus of met de oprichting van de NSDAP. Het is gegroeid uit tientallen stromingen, groepen en denkers in Duitsland en Oostenrijk aan het einde van de 19e en het begin van de 20e eeuw. Wat hen verenigde was een diepe afwijzing van het liberalisme en het marxisme, en een zoektocht naar een nieuwe gemeenschap – geworteld in volk, arbeid en sociale rechtvaardigheid.

Deze bundel, samengesteld uit vertalingen en artikelen door Bogumil, de auteur van het uitstekende onderzoeksproject ARPLAN, laat zien hoe rijk en veelvormig die vroege beweging was. Hier vinden we Rudolf Jung, een van de eerste ideologen die het woord "nationaalsocialisme" gebruikte. Hier vinden we de Duitse Arbeiderspartij in Oostenrijk-Hongarije, een organisatie die nationalisme en arbeidersrechten verenigde. Hier klinken de stemmen van partijen als de Deutsche Sozialistische Partei, waarin sociale hervorming en volksidentiteit samenvielen.

Deze mensen en bewegingen waren voorlopers – niet tegenstanders – van wat later onder Hitler tot een staatsorde zou worden gevormd. Maar ze herinneren ons eraan dat onze ideologie méér is dan de geschiedenis van één leider of één partij. Het nationaalsocialisme is een idee. Een idee dat in zijn kern sociaal, nationaal en revolutionair is.

In latere jaren zijn veel van deze wortels ondergesneeuwd geraakt. De beweging werd militair, staatsgericht, soms ook te zeer gebonden aan conservatieve allianties. Maar de oorspronkelijke geest – de opstand tegen onrecht, tegen het kapitaal dat volkeren uitbuit, en tegen de vervreemding van het moderne leven – die leeft voort. En wie vandaag zoekt naar richting, zal in deze vroege teksten iets herkennen: de geest van een beweging die nog niet gebonden was aan macht, maar gedreven werd door idealen.

Project ARPLAN verdient grote waardering voor het ontsluiten van deze vaak vergeten documenten. Deze bundel is geen afgesloten studie, maar een beginpunt: een herontdekking van wat nationaalsocialisme *ook* was – en wat het *weer zou kunnen zijn*.

Index

I - De oorspronkelijke Duitse Arbeiderspartij	**3**
Partijprogramma van de Duitse Arbeiderspartij in Oostenrijk	4
Notities	7
II - De nationale arbeidersbeweging	**9**
De eerste gemeenschappelijke conferentie van de volgsgezinde...	10
Notities	14
III – Het Iglau-programma	**15**
Partijbeginselen van de Duitse Arbeiderspartij in Oostenrijk	16
Notities	21
IV – De Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij (DNSAP)	**24**
Fundamentele partijprincipes van de DNSAP	25
Notities	28
V – De Duitse Socialistische Partij	**29**
Overzicht voor de oprichting van een Duitse Socialistische Partij...	30
Notities	35
VI – Drexlers politieke ontwaken	**37**
Mijn politieke ontwaken: Uit het dagboek...	38
Notities	45

nationaalsocialistische NaSoBi bibliotheek

I - De oorspronkelijke Duitse Arbeiderspartij

Het 'Trautenau-programma' van 1904 van de Oostenrijkse Duitse Arbeiderspartij, de oprichtende partij van het Duitse nationaalsocialisme.

De opvatting dat Adolf Hitler het nationaalsocialisme 'creëerde' is tegenwoordig niet ongewoon en kan niet volledig worden toegeschreven aan de al te simplistische, populaire historische vormen van massa-entertainment die een grote rol hebben gespeeld in het vormgeven van de publieke perceptie van 'nazisme'. Hitler deed immers zelf veel om de opvatting te bevorderen dat 'Leider' en 'Idee' met elkaar verbonden waren als één en hetzelfde, onderling verweven en onafscheidelijk. In werkelijkheid bestond de beweging die Hitler in september 1919 aansloot echter al vóór de Eerste Wereldoorlog. Ze werd opgericht in november 1903 in Aussig, een industriële en handelsstad in Noord-Bohemen, destijds onderdeel van het Oostenrijks-Hongaarse Rijk. De oprichters kwamen allemaal rechtstreeks uit de arbeidersbeweging: de meerderheid bestond uit leden van nationalistische etnisch-Duitse vakbonden, diep bezorgd over concurrentie met Tsjechische arbeiders, en de rest waren ontevreden sociaaldemocraten die gedesillusioneerd waren geraakt door het internationalisme van de 'rode' arbeidersbeweging en in plaats daarvan een nieuw Duits socialisme op nationale basis wilden opbouwen. De Deutsche Arbeiters Partei (DAP) die zij allen oprichtten, stelde haar partijprogramma op, geschreven door de nationalistische vakbondsman Alois Ciller, tijdens haar eerste partijconferentie in Trautenau in augustus 1904. Dat programma was een eclectische mix van ideeën, sterk pro-arbeid op een manier die aan hervormingsgezinde sociaaldemocratie zou doen denken, ware het niet voor de aanwezigheid van völkische taal en de occasionele liberale politieke eis die in de tekst waren opgenomen. Deze merkwaardige ideologie, door de DAP gepromoot terwijl ze een sterke vakbondsvleugel begon op te bouwen en haar invloed uitbreidde naar ambachtslieden en handelaren uit de lagere middenklasse, werd al snel informeel binnen de partij bekend als 'nationaalsocialisme'. Tegen de tijd dat de DAP in mei 1918 officieel haar naam veranderde in de 'Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij' (DNSAP), was de völkische inhoud van haar eisen in omvang toegenomen, en was de bezorgdheid over de joden – opvallend afwezig in dit eerste partijdocument – grondiger doorgedrongen in het actieve politieke bewustzijn van de beweging. De volledige tekst van het Trautenau-programma van 1904 is hieronder opgenomen, door mij vertaald uit Alois Cillers geschiedenis van de Sudeten- en Oostenrijkse 'Duitse socialistische' bewegingen.

Partijprogramma van de Duitse Arbeiderspartij in Oostenrijk

Vastgesteld te Trautenau, 15 augustus 1904

De Duitse Arbeiderspartij streeft naar de verheffing en bevrijding van de Duitse arbeidersklassen uit hun huidige toestand van economische, politieke en culturele onderdrukking. Zij gaat uit van de overtuiging dat de arbeider alleen binnen de natuurlijke grenzen van zijn volkstum volledige waardering voor zijn arbeid en intelligentie kan bereiken ten opzichte van de andere klassen van de culturele gemeenschap. Wij verwerpen internationale organisatie omdat deze de vooruitstrevende arbeiders belast met die van lagere stand en elke werkelijke vooruitgang voor de Duitse arbeidersklasse in Oostenrijk volledig moet verhinderen.

De Duitse Arbeiderspartij bevestigt de stelling dat een verbetering van de economische en sociale omstandigheden alleen haalbaar is door organisatie via beroepsverenigingen [berufsgenossenschaftliche], dat doelgericht, positief hervormingswerk de huidige onhoudbare maatschappelijke omstandigheden kan overwinnen en de sociale vooruitgang van de arbeidersklasse kan waarborgen. Wij vormen geen enge klasspartij. De Duitse Arbeiderspartij vertegenwoordigt de belangen van alle eerlijke, productieve arbeid in het algemeen en streeft naar de volledige eliminatie van alle ongelijkheden en het tot stand brengen van rechtvaardiger omstandigheden op alle gebieden van het openbare leven. Wij zijn een vrijheidslievende [freiheitliche] nationale partij die met absolute strengheid alle reactionaire ambities bestrijdt, alle feodale, clericale en kapitalistische privileges, evenals alle rasvreemde [fremdvölkischen] invloeden. De bevordering van werk en kennis [Wissen] in staat en samenleving is ons doel – en de economische en politieke organisatie van het werkende Duitse volk is het middel van de Duitse Arbeiderspartij om dit te bereiken.

I.

De vervulling van de culturele taken van de Oostenrijkse staat wordt consequent onmogelijk gemaakt door de zogenaamde staatskwesties [Staatsfragen]. De oplossing van deze kwesties is alleen mogelijk op een manier waarbij Oostenrijk een uniform georganiseerde staat wordt en daardoor levensvatbaar wordt gemaakt.

Daarom eisen wij:

Persoonlijke unie met Hongarije. Bijzondere status voor Galicië en Boekovina binnen de Cisleithaanse federatie, waarvoor de naam 'Oostenrijk' is bestemd. Wettelijke verklaring van het Duits als de staatstaal van Oostenrijk; de Duitse taal is daarom de exclusieve taal van het leger, vertegenwoordigende organen en openbare ambten; benoeming van Duitse ambtenaren en rechters in Duitstalige gebieden.

II.

Op politiek gebied eist de Duitse Arbeiderspartij de vrije ontwikkeling van het volkswezen [Volkswesen]:

Invoering van algemeen, gelijk en direct kiesrecht; de nationale afbakening van kiesdistricten; wettelijk verplicht stemmen; een proportioneel kiessysteem; strenge straffen voor kiesmisbruiken; afschaffing van het Hogerhuis [Herrenhauses]. Grondige uitbreiding van politiek zelfbestuur. Vaststelling van driejarige wetgevingsperioden. Wetten voor vrije vereniging en vrije vergadering; wetten voor vrije meningsuiting en persvrijheid; de afschaffing van objectieve procedure; deregulering van colportage. Bescherming tegen elke inmenging in de uitoefening van politieke rechten, in het bijzonder tegen het

gebruik van loonomstandigheden en arbeidsvoorwaarden om persoonlijke rechten van zelfbeschikking te beperken. Staatsgrundgesetze mogen op geen enkele wijze bij decreet worden gewijzigd; §14 van de Staatsgrundgesetz moet worden afgeschaft. Individuele ministers moeten worden geselecteerd uit de Rijksraad [Reichsrat] en onder strenge straf aansprakelijk worden gesteld voor het handhaven van de grondwet en voor de rechtvaardige uitvoering van de wet.

III.

Het economische beleid van de staat moet worden afgestemd op de belangen van de grote massa's van het volk. In het bijzonder is de ontwikkeling van arbeidsschutswetgeving een dringende noodzaak.Op economisch en sociaalpolitiek gebied moet primair het volgende worden nagestreefd:

Creatie van een gemeenschappelijk douanegebied met het Duitse Rijk. Overdracht van kapitalistische grootschalige ondernemingen, waarin privé-eigendom schadelijk is voor het algemeen welzijn, in het bezit van het Rijk, de provincie of de gemeente, in het bijzonder de nationalisering van de mijnbouw en spoorwegen. Hervorming van het gehele belastingsysteem; afschaffing van alle indirecte belastingen en invoering van een progressieve inkomstenbelasting; vaststelling van een belastingvrij bestaansminimum [Existenzminimums]; planning van hogere belastingtarieven voor renteniersinkomens en lagere tarieven voor verdiende inkomens; hervorming van de successiebelasting; verhoging van de beursbelasting; invoering van luxebelastingen; strenge straffen voor belastingontduiking. Volledige en onbeperkte coalitievrijheid [Koalitionsfreiheit]; wettelijke erkenning van vakbonden; volledige coalitievrijheid voor landarbeiders. Oprichting van Kamers van Arbeid ter bevordering van de economische belangen van de arbeidersklassen. Vaststelling van minimumloonpercentages voor elk beroep en elke gemeente; aanneming van wettelijke regelingen die openbare autoriteiten en gemeentelijke zelfbestuursorganen [Selbstverwaltungskörpern] in staat stellen om de inschakeling van buitenlandse arbeiders van een andere nationaliteit te voorkomen met het oog op loondruk. Organisatie van een openbaar arbeidsbureau [Arbeitsnachweises] door de afschaffing van particuliere arbeidsbemiddelingsbureaus [Arbeitsvermittlung]. Regulering van thuisarbeid, met als einddoel de afschaffing ervan.
Wettelijke regeling van werktijden op basis van de achturendag, met kortere werktijden voor gevaarlijke industrieën; internationale arbeidsschutswetgeving. Een verbod op nachtarbeid in alle industrieën, waar dit niet onhaalbaar is om technische redenen; een volledig verbod op nachtarbeid voor vrouwen en jonge arbeiders. Algemene invoering van een 36-urige wekelijkse rustperiode [36stündigen Sonntagsruhe]; vrouwelijke arbeiders krijgen de zaterdagmiddag vrij. Verbod op vrouwenarbeid in gezondheidsgevaarlijke ondernemingen en in de mijnbouw; invoering van zwangerschapsverlof; volledig verbod op betaalde arbeid voor kinderen onder de 14 jaar en de vaststelling van een kortere werkperiode voor jonge arbeiders. Instelling van kwalificatiecertificaten als vereiste voor hooggeschoold werk; strengere wettelijke bepalingen met betrekking tot ongevallenpreventie en de staat van werkplekken.Ontwikkeling van de Gewerbe-inspectoraten en uitbreiding van hun bevoegdheden; benoeming van hulpfabrieksinspecteurs, die uit de arbeidersklassen moeten worden gerekruteerd; benoeming van vrouwelijke inspecteurs voor bedrijven met vrouwenarbeid; bijhouden van arbeidsstatistieken. Oprichting van bedrijfsrechtbanken [Gewerbegerichten] in alle grote industriële locaties; de bedrijfsrechtbanken moeten worden gestructureerd als arbitrage-instanties voor alle arbeids- en loonconflicten. Oprichting van een Arbeidershuisvestingswet; invoering van huisvestingsinspecties; geplande facilitering van landhervorming. Uniforme hervorming van het gehele arbeidsverzekeringsstelsel; uitbreiding van ziekte- en ongevallenverzekering; invoering van algemene ouderdoms- en invaliditeitsverzekering, evenals weduwe- en wezenuitkeringen; verzekering tegen werkloosheid door de inspanningen van de vrije vakbonden hiervoor te ondersteunen, verder door deze

tak van verzekering binnen de arbeidersverzekering te structureren. Oprichting van een Ministerie van Arbeid, waaraan alle handelsinspectie en mijnbouwinspectie, evenals het sociale verzekeringsstelsel, ondergeschikt zijn.

IV.

De Duitse Arbeiderspartij eist op cultureel gebied:

Volledige scheiding van kerk en staat. Verbetering van de juridische status van vrouwen en hervorming van het Huwelijkswet. Hervorming van het schoolsysteem in de geest van de moderne volksgeest [Volksgeist]; volledige scheiding van school en kerk; gratis leermiddelen en openbaar onderwijs; regulering van vervolgonderwijs en technisch onderwijs; voor leraren een inkomen dat past bij hun opleiding en verantwoordelijkheid; vrije verkiezing van lerarenvertegenwoordigers in alle schoolbestuursorganen. Vereenvoudiging van de rechtspleging [Rechtspflege] en gratis juridische vertegenwoordiging; compensatie voor onterecht gearresteerden en veroordeelden; nationalisering van het medische beroep. Overeenkomstig de algemene dienstplicht, de herstructurering van het leger tot een volksleger [Volksheer], waarin iedereen die daartoe in staat is kan opklimmen tot de hoogste posities; verkorting van de actieve diensttijd; beperkingen op het pensioen van de meer capabele officieren; openbare hoorzittingen voor krijgsraden.

Oprichters van de Oostenrijkse DAP

Notities

1. ‘Objectieve procedure’ werd in 1862 ingevoerd in de Oostenrijks-Hongaarse perswet, waardoor openbare aanklagers het recht kregen om politie te bevelen gepubliceerde materialen in beslag te nemen. Aanklagers moesten hun acties voor de rechtbank rechtvaardigen, maar konden dit doen zonder de uitgever daadwerkelijk te vervolgen en hem de kans te geven zich te verdedigen – alles wat nodig was om een verbod in stand te houden, was dat een aanklager aan de rechtbank bewees dat het materiaal de perswet overtrad of dat de publicatie “in strijd was met het algemeen belang”. Vakbondsleden van allerlei pluimage beweerden dat de objectieve procedure een autoritaire perscontrole vormde die door de staat was bewapend tegen arbeiderspublicaties.

2. ‘Colportage’ waren goedkope, in massa geproduceerde boeken, pamfletten en traktaten die in de 18e en 19e eeuw door rondtrekkende handelaren (‘colporteurs’) wijdverspreid werden over het Europese en Amerikaanse platteland. In een periode van groeiende geletterdheid waren ze een belangrijke bron van informatie en nieuws voor plattelandsbevolkingen. In Oostenrijk kende colportage wisselende perioden van verboden, censuur en zware regulering door de staat, die bezorgd was dat ze werden gebruikt voor de verspreiding van potentieel opruiende of opruiende politieke ideeën.

3. ‘Staatsgrundgesetze’ (soms vertaald als ‘Grondwettelijke Wetten’) waren de reeks wetten die in december 1867 door de Oostenrijkse Rijksraad [Reichsrat] werden aangenomen; deze wetten dienden als de eerste moderne, functionerende grondwet van het land (de ‘December-grondwet’). Er waren zes sets constitutionele ‘Staatsgrundgesetze’ die de grenzen en bevoegdheden van de staat op verschillende gebieden schetsten: de algemene rechten van burgers en nationaliteiten, de functies van het Hooggerechtshof [Reichsgericht], de bevoegdheden van de uitvoerende macht, enz. “§14 van de Staatsgrundgesetz” verwijst naar de beruchte Paragraaf Veertien van het eerste deel van de December-grondwet, de ‘Wet tot Wijziging van de Staatsgrundgesetz van de Rijksvertegenwoordiging van 26 februari 1861’, die wijzigingen aanbracht in de oude Februari-grondwet van 1861. Paragraaf Veertien van deze wet was berucht omdat het de keizer en zijn ministers volledige uitvoerende macht gaf in afwezigheid van het parlement, inclusief de momenten waarop de Rijksraad simpelweg niet in zitting was. §14 was in feite een maas in de wet waardoor de regering het parlement kon omzeilen, Oostenrijks ontluikende constitutionalisme kon tenietdoen en nooddecreten kon uitvaardigen die de liberale vrijheden die in andere delen van de December-grondwet waren vastgelegd, uitholden.

4. ‘Thuiswerkers’ (Heimarbeitern) zijn mensen die in een zelfgekozen werkplek, meestal hun eigen huis, werken namens een werkgever (zoals een ambachtsman) die de productiemiddelen bezit en levert en het voltooide product dat zij ermee maken in bezit neemt. Zowel de Duitse als de Oostenrijkse arbeidersbeweging hebben een lange geschiedenis van pleitbezorging ten gunste van de thuiswerkindustrie, omdat thuiswerkers doorgaans niet als ‘arbeiders’ werden beschouwd onder de arbeidswetten en daardoor kwetsbaar waren voor uitbuiting.

5. De term ‘internationaal’ verwijst hier naar de eigenaardige politieke status van het Oostenrijks-Hongaarse Rijk, waarin Cisleithanië en Transleithanië (d.w.z. Oostenrijk en Hongarije) technisch gezien afzonderlijke soevereine staten waren, elk met verdere autonome of semi-autonome regio’s (zoals Galicië en Kroatië) binnen hun eigen grenzen. De oproep van de DAP tot

"internationale arbeidsschutswetgeving" kwam voort uit het verlangen van de partij om etnisch-Duitse arbeiders die buiten de grenzen van Cisleithanië leefden te beschermen, niet uit enige bezorgdheid over de arbeidsomstandigheden van buitenlandse onderdanen.

6. De 'Gewerbe-inspectoraten' (tegenwoordig Arbeidsinspectoraten genoemd, 'Arbeitsinspektorates') werden in 1883 in Oostenrijk opgericht om de naleving van arbeidsschutswetten te controleren en te helpen bij het oplossen van grieven in handel en industrie.

7. De Huwelijkswet van 1868 werd beschouwd als een liberale hervorming, omdat het een opschorting veroorzaakte van het Concordaat van 1855 met de Katholieke Kerk, dat kerkelijk recht boven de Oostenrijkse burgerlijke wet had gesteld op bepaalde gebieden, waaronder dat van het huwelijk. Hoewel de Huwelijkswet van 1868 de Oostenrijkse burgerlijke wet weer op de voorgrond bracht door kerkelijk recht te vervangen en het huwelijk terug te brengen onder de exclusieve jurisdictie van de staat, had het nog steeds een sterke katholieke invloed – de wet was gebonden aan de katholieke denominatie, waarbij het burgerlijk huwelijk werd beschouwd als een secundaire (of 'niet-standaard') optie voor paren die een wettelijke verbintenis zochten. Het verlangen van de DAP om de Huwelijkswet te hervormen was, gebaseerd op haar antikatholieke tendensen, waarschijnlijk gericht op het beëindigen van deze religieuze invloed in de staat ten gunste van de bevordering van het burgerlijk huwelijk, iets dat uiteindelijk plaatsvond na de Anschluß van 1938 toen de nationaalsocialistische regering in Berlijn de macht over Oostenrijk overnam.

8. 'Volksgeist' of Volksgeest is een völkische term, die ruwweg vertaald kan worden als 'nationale geest' en soms ook als 'raciale geest' of 'geest van het volk'.

II - De nationale arbeidersbeweging

Documenten uit de vroege periode van de oorspronkelijke Duitse Arbeiderspartij en de nationale arbeidersbeweging in Oostenrijk-Hongarije.

Het Duitse nationaalsocialisme is geboren uit de arbeidersbeweging. Tegen het einde van de negentiende eeuw hadden raciale spanningen binnen het multi-etnische Oostenrijks-Hongaarse Rijk grote verdeeldheid binnen de vakbonden veroorzaakt. Toenemende concurrentie tussen Tsjechische en Duitse arbeiders, vooral in industriële en grensgebieden zoals Bohemen, gecombineerd met het holle gevoel van nationale identiteit van het Rijk en hevige botsingen over culturele en taalkundige rivaliteit, leidden tot een ernstige scheuring binnen zowel de vakbonden als de sociaaldemocratische beweging. Nationalisme greep om zich heen onder zowel Tsjechische als Duitse arbeiders, wat resulteerde in gewelddadige vechtpartijen en rellen. De nog jonge Sociaaldemocratische Arbeiderspartij brak tijdens haar conferentie in 1897 over de 'nationale kwestie' uiteen in zes afzonderlijke secties gebaseerd op ras. En arbeiders van alle etniciteiten, ontevreden over de internationalistische ideologie van de meest prominente vakbonden, begonnen hun eigen nationalistische 'beschermingsverenigingen' te vormen als reactie. Deze verenigingen waren aanvankelijk geen officiële vakbonden om te onderhandelen over lonen of arbeidsomstandigheden, maar slechts pressiegroepen bedoeld om collectieve hulp te bieden aan leden tegen 'vreemde' concurrentie – maar tegen de tijd van de oprichting van de Duitse Arbeiderspartij (DAP) in 1903 waren verscheidene uitgegroeid tot volwaardige vakbonden en groeiden de andere in kracht. Deze 'nationale arbeidersbeweging' was in feite de reden waarom de Duitse Arbeiderspartij in de eerste plaats werd opgericht. Alle leidende leden van de DAP waren actief binnen de Duitse nationalistische verenigingen, en hun oorspronkelijke bedoeling was dat de partij zou dienen als het politieke orgaan van de Duitse nationale arbeidersbeweging, om de eisen van de volksgezinde arbeiders naar het parlement te brengen. De DAP legde in haar vroege jaren dan ook een sterke nadruk op het verenigen van de verschillende onafhankelijke nationalistische vakbonden en verenigingen tot een geconsolideerde kracht, door hen te voorzien van de gemeenschappelijke visie en organisatorische tactieken die nodig waren om zowel politieke als industriële activiteit effectiever te maken – een proces dat sterk werd ondersteund door de verenigende ideologie van het nationaalsocialisme zoals dat zich binnen de partij ontwikkelde. De onderstaande documenten, vertaald uit de geschiedenis van het Oostenrijkse en Sudeten-Duitse nationaalsocialisme door DAP-medeoprichter Hans Knirsch, bieden een intrigerend inzicht in deze vroege periode van de geschiedenis van het nationaalsocialisme, en laten zien hoe intrinsiek kwesties van arbeid, werk, hervorming en socialisme waren voor de vroege evolutie van de nationaalsocialistische filosofie.

De eerste gemeenschappelijke conferentie van de volksgezinde vakbondsbeweging

Leitmeritz, 29 april 1906

Hoewel de oprichters van de DAP allemaal leidende leden waren van de etnisch-Duitse vakbonden en beschermingsverenigingen, en hoewel de partij uitdrukkelijk was opgericht om de nationalistische arbeiders een politieke stem te geven, waren de banden tussen de DAP en de nationale arbeidersbeweging niet concreet. Wantrouwen jegens politieke (in tegenstelling tot industriële) activiteit was gebruikelijk onder de volksgezinde arbeiders; de keizerlijke regering had in het verleden bewezen volkomen bereid te zijn vakbondsleden die zich met partijpolitiek bemoeiden te vervolgen, en eerdere pogingen om de nationalistische vakbonden te verbinden met Georg Ritter von Schönerers Pangermaanse Vereniging en Karl Wolffs Vrije Pangermaanse Partij hadden geleid tot desillusie en een verdenking van parlementaire politici als burgerlijke opportunisten die de arbeiders wilden uitbuiten voor puur middenklassebelangen. Als gevolg hiervan was het belangrijkste doel van de DAP na haar oprichting het verenigen van de verdeelde, zeer onafhankelijke nationalistische arbeidersorganisaties en hen te overtuigen van de noodzaak om een meer georganiseerde, coöperatieve houding aan te nemen met elkaar en met de DAP.

Met dit doel organiseerde de partij op 29 april 1906 de eerste gemeenschappelijke conferentie van alle nationalistische arbeidersverenigingen, gehouden in Leitmeritz, Bohemen. Vertegenwoordigd waren afgevaardigden van de verschillende etnisch-Duitse bakkers-, mijnwerkers-, bouwvakkers-, assistent-metaalwerkers- en houtbewerkersverenigingen, onder anderen. Het doel van de conferentie was deze groepen te overtuigen van de noodzaak om zich te herstructureren als formele vakbonden; om leidende principes voor de nationale arbeidersbeweging vast te stellen; en om bindende statuten op te stellen voor toekomstig samenwerkingsverband. Het evenement werd door de aanwezigen als een succes beschouwd, en hoewel de organisatoren het nodig vonden te benadrukken dat de conferentie niet formeel verbonden was met een specifieke politieke partij, groeiden de banden die in Leitmeritz tussen de vakbonden en de DAP werden gesmeed in de daaropvolgende jaren zo sterk dat de vakbonden in 1909 de partij officieel erkenden als hun “grootste bondgenoot” en officiële politieke vertegenwoordiger. Hieronder zijn twee korte documenten van deze conferentie weergegeven: een kort fragment uit het rapport van Alois Ciller over de doelen en taken van de Duitse vakbonden (Ciller was een andere medeoprichter van de DAP en de auteur van het oorspronkelijke partijprogramma), samen met de vier leidende principes die unaniem door de conferentieafgevaardigden werden aangenomen. – Bogumil

Doelen en taken van de Duitse vakbonden (fragment)
De Duitse vakbond heeft de taak om rechten en erkenning te winnen voor de Duitse arbeidersklasse binnen haar eigen volk. Hiertoe blijkt het internationale principe, met name in de Oostenrijkse volkerenstaat, volkomen ongeschikt en schadelijk. Waar de economische strijd het maken van een gemeenschappelijke zaak [met niet-Duitsers] betreft, spreekt dit vanaf het begin voor zich. Het culturele werk van Duitse arbeiders in verenigingen met Slowaken, Kroaten, Polen enzovoort is onder alle omstandigheden een absurditeit. Wij wensen dat de arbeidersklasse van elke natie door hun eigen middelen betere omstandigheden creëert. Wij moeten aan onszelf en onze plicht denken. Die plicht bestaat uit onvermoeibaar Duits vakbondswerk.

Leidende principes voor de Duitse vakbonden

1. De Duitse vakbonden verenigen de Duitse arbeider in een nationale-economisch arbeidsbeleid zonder enige religieuze en partijpolitieke activiteit. Zij streven naar de intellectuele, economische en culturele vooruitgang van de Duitse arbeidersklasse en naar hun volledige gelijkheid van rechten in staat en samenleving.

2. De Duitse vakbonden staan op de grond van sociale hervorming. Hun werk is gewijd aan elke mogelijke vooruitgang. Zij verwerpen echter dat revolutionaire woordenspel dat alleen geschikt is om de arbeider af te leiden van zijn werkelijke doelen en zijn betrokkenheid bij het dagelijkse sociale werk van de organisatie te verminderen.

3. De eerstvolgende taken van de Duitse vakbonden strekken zich uit tot loon- en beroepsgerelateerde kwesties, werktijden, de invoering en uitbreiding van sociale beschermings- en sociale verzekeringswetgeving, evenals de zelfhulp van de Duitse arbeidsmacht. Als medium voor beroepsactiviteit: organisaties, arbeiderscomités, collectieve onderhandelingen met werkgevers.

4. De Duitse vakbonden verwerpen de zogenaamde ‘internationale’ organisatie als schadelijk en zinloos voor de Duitse arbeiders in Oostenrijk. Waar echter arbeidersbelangen gezamenlijk worden behartigd, kunnen Duitse vakbonden of lokale groepen respectievelijk per geval een gemeenschappelijke zaak maken met andere organisaties.

De leider van de Duitse arbeidersvakbond

Een van de besluiten waarover de afgevaardigden op de conferentie van 1906 overeenstemming bereikten, was de oprichting van een centrale vakbondscommissie om de groeiende eenwording van de nationalistische arbeidersgroepen te leiden en de weg te bereiden voor een uitgebreide algemene conferentie in 1909. Verder werd besloten dat deze nieuwe commissie een eigen officieel orgaan zou uitgeven om arbeiders op de hoogte te houden van haar activiteiten en om de coördinatie van de nationale arbeidersbeweging door het hele Rijk te ondersteunen. Hans Knirsch, DAP-voorzitter voor Bohemen en een andere medeoprichter van de partij, werd gekozen tot leider van deze commissie, wat de organisatorische en ideologische banden tussen de volksgezinde vakbonden en de nieuwe Arbeiderspartij verder verstevigde. Het blad dat door zijn commissie werd gepubliceerd, kreeg de titel Deutscher Gewerkschaftsführer (Duitse Arbeidersvakbondleider) en de kantoren waren gevestigd in de Boheemse stad Aussig-an-der-Elbe, de geboorteplaats van de DAP. De eerste editie van de Arbeidersvakbondleider verscheen op 5 juli 1906; het openingsartikel, hoogstwaarschijnlijk geschreven door Hans Knirsch zelf (die als commissieleider ook fungeerde als hoofdredacteur van de krant), is hieronder volledig vertaald. Het artikel trekt in wezen een duidelijke lijn tussen het internationalisme van de sociaaldemocratische vakbonden en het nationalisme van de etnisch-Duitse vakbonden, met het argument dat echt hervormingswerk en de werkelijke belangen van de arbeiders als klasse alleen met de laatstgenoemde kunnen worden gerealiseerd. Sentimenten zoals deze, met hun wortels rechtstreeks in de industriële arbeidersbeweging, vormden de basis waarop de nationaalsocialistische ideologie werd gebouwd. – Bogumil

<u>Nummer 1, 5 juli 1906</u>

Kameraad-arbeiders!

De vele woorden van inleiding of welkom die we vandaag zouden kunnen gebruiken, zijn ontoereikend. Wanneer ons blad van werkplek naar werkplek gaat, zullen de georganiseerde werkmaten het met oprechte vreugde begroeten: het is een waardevolle bondgenoot in de strijd voor Duitse vakbondsorganisatie, dat wil zeggen voor een betere, vrijere toekomst voor Duitse arbeiders in Oostenrijk. Zij zullen het verwelkomen als een strijder tegen apathie, verdeeldheid en sentimentele ledigheid binnen de kringen van beroepskameraden; zij zullen zich via en door de pers bezighouden met de vitale verlichting en opvoeding van Duitse broeder-arbeiders in vakbondssolidariteit en serieus sociaal werk.

Maar de *Duitse Arbeidersvakbondleider* steunt niet alleen de arbeiders, de werkplaatsvertegenwoordigers, noch de vooruitstrevende pioniers van de vakbondsorganisatie alleen. Het verplicht zich jegens alle collega’s in Duits-Oostenrijk om hen te winnen voor onze goede zaak. Onze zaak is ook de remedie! Voorwaarts, aan het werk!

De lessen die zich het afgelopen jaar in de geesten van de Duitse arbeidersklasse hebben gegrift, zijn levendig genoeg. Waar we ook kijken, woedt de sociale oorlog in elke vorm. Het is niet de tijd voor ons, Duitse arbeiders, om passief te wachten tot de loop der gebeurtenissen zich oplost, om de bescherming van onze belangen aan een genadig lot toe te vertrouwen. De eer van onze stand, het zelfvertrouwen van de Duitse arbeider, onze zorgen voor de toekomst verplichten ons om waakzaam, voorzorgsbeschermend werk na te streven. Overal komt het concept van vakbondsorganisatie tot leven, en nieuwe beroepsstructuren ontstaan op de stevige basis van nationale-economisch Duits arbeidsbeleid.

De taak van ons centrale orgaan is deze vakbonden uit te breiden, hun leden te trainen en te voorzien, de onverschillige Duitse arbeiders erbij te betrekken en de samensmelting van de individuele beroepsverenigingen tot een krachtige, uniforme beweging te bewerkstelligen. Terwijl de vakbonden economische belangen behartigen, verricht de pers het educatieve werk van de organisatie.

Met vast vertrouwen gaan we aan het werk. Het is waar dat het werk dat ons wacht niet gemakkelijk te volbrengen is. De Duitse vakbonden begrijpen dat zij zich nog in de beginfase van hun ontwikkeling bevinden, en kinderziekten kunnen niet worden uitgesloten. Maar de beweging en haar doelen zijn zo gezond als een vis, en moeten hun moeilijke begin overstijgen om tot vruchtbare vooruitgang te komen. Reeds nu is het pad naar de huidige stand van zaken een vreugdevol bewijs dat we moeten slagen, met actieve onvermoeibare agitatie, om terrein te winnen voor de beweging onder de Duitse arbeidersklasse.

Als er, naast vruchtbaardere gebieden, ook steniger grond bestaat waarop het zaad van verlichting twee- of driemaal gezaaid moet worden voordat de oogst langzaam rijpt, dan mogen we ons niet door dit werk laten ergeren. Hoe moeilijker de overwinning te behalen is, hoe rijker de beloning. De erkenning dat de Duitse arbeiders van Oostenrijk anders alleen effectieve bescherming tegen sociale onderdrukking en de verwoestende Slavische vloed kunnen vinden binnen Duitse vakbonden – uiteindelijk zegeviert deze waarheid ondanks alles.

Toen de eerste lokale groepen van onze verenigingen ontstonden, waren de sociaaldemocratische en ‘christelijke’ profeten onmiddellijk ter plaatse om een vroege ondergang te voorspellen. Duitse nationale vakbonden! – En vandaag? De twee oudste van de Duitse verenigingen, die van de handelsbedienden en de spoorwegmannen, zijn door de grootheidswaanzinnige ‘kameraden’ vrij aandachtig erkend, omdat zonder hun stem een industriële actie in het Duitse gebied niet langer effectief kan worden uitgevoerd. En zo zal deze erkenning nog vaker komen.

Het nationale vakbondsconcept viert zijn vreugdevolle wederopstanding zelfs in het sociaaldemocratische kamp. De “Internationale” is er misschien in geslaagd de Duitse kameraden in één organisatie te persen met Poolse, Tsjechische, Slowaakse en Sloveense proletariërs, maar dit ‘meesterwerk’ staat op het punt uit elkaar te vallen, en de dagen tellen af naar het moment waarop we in Oostenrijk nationaal onderscheiden, socialistische vakbonden zullen hebben.

De les van het bankroet van de “Internationale” ondersteunt ons standpunt: laat de Duitse arbeidsmacht, die cultureel het meest geavanceerd is, met al haar beschikbare kracht werken aan de uitbreiding van de Duitse vakbonden om hun eigen levensonderhoud, hun eisen en hun belangen te vertegenwoordigen. Anders wensen we dat de arbeidersklasse van elke natie uit hun eigen middelen betere omstandigheden creëert.

Wij, Duitse arbeiders in Oostenrijk, staan voor deze beslissing, en daarom mogen we geen uur verspillen dat aan vakbondswerk kan worden besteed.

Broeder-arbeiders! Wij doen een beroep op jullie vaak beproefde geest en overtuigingen. De eerstvolgende taken die voor ons liggen zijn bovenal de versterking en ontwikkeling van de kleinere Duitse vakbonden, een intensieve agitatie bij de oprichting van nieuwe lokale groepen, de verspreiding van onze pers en de oprichting van nieuwe beroepsverenigingen. We hebben onze aantallen opgevoerd tot 12.000 Duitse vakbondskollega’s; een jaar werk moet dat aantal verdubbelen!

We hopen ook op alle mogelijke financiering en ondersteuning van de kant van de Algemene Duitse Arbeiderseducatievereniging.

Duitse vakbondskollega’s! Duitse arbeiders van Oostenrijk! Verenig je om je belangen te beschermen, voer onvermoeibaar campagne voor de Duitse vakbond! Wij roepen niet op tot klassenstrijd, maar wij eisen onze rechten. En in dit teken zullen wij overwinnen!

Notities

1. De "oudste van de Duitse verenigingen" waar hier naar wordt verwezen, zijn de Duitse Nationale Vereniging van Handelsbedienden (*Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband*, DHV) en de Rijksbond van Duitse Spoorwegmannen (*Reichsbund deutscher Eisenbahner*, RDE): De DHV was een vakbond voor kantoormedewerkers, opgericht in Hamburg, Duitsland in 1893, die voornamelijk handelsmedewerkers, winkelbedienden en kantoormensen vertegenwoordigde. Het groeide snel uit tot de grootste vakbond voor kantoormedewerkers, met meer dan 50.000 leden in 1903 en afdelingen in Bohemen en Neder-Oostenrijk – tegen 1931 was het lidmaatschap gestegen tot meer dan 400.000. Hoewel volksnationalistisch van ideologie (joden waren uitgesloten van lidmaatschap), weigerde de DHV in Duitsland zich aan één partij te binden; haar afdelingen in Oostenrijk-Hongarije waren nauwer verbonden met de DAP, vooral in Bohemen.
   De RDE werd in 1902 opgericht als een onafhankelijke Duits-nationalistische vakbond door spoorwegarbeider Otto Kroy. De spoorwegmannen waren ongetwijfeld de meest nationalistisch ingestelde arbeiders binnen Oostenrijk-Hongarije; tegen 1905 was de RDE gegroeid tot meer dan 12.000 leden, en tegen 1914 was het de grootste nationalistische vakbond in het Rijk. Spoorwegmannen en de RDE vormden de ruggengraat van zowel de nationale arbeidersbeweging als de DAP – ongeveer 25% van het totale lidmaatschap van de Duitse Arbeiderspartij bestond uit spoorwegarbeiders.

2. De Algemene Duitse Arbeiderseducatievereniging (*Allgemeinen Deutschen Arbeiterbildungsvereine*, ADAV) werd op 23 mei 1863 in Leipzig opgericht door de socialistische leider Ferdinand Lassalle. Het was de eerste massale arbeiderspartij in Duitsland, en haar fusie met de Sociaaldemocratische Arbeiderspartij in 1875 leidde tot de oprichting van de partij die uiteindelijk de beroemde en nog steeds invloedrijke Sociaaldemocratische Partij van Duitsland werd. Deze fusie werd echter niet door alle leden geaccepteerd, wat resulteerde in een afscheidingsbeweging die de naam Algemene Duitse Arbeiderseducatievereniging behield en claimde de ware erfgenaam te zijn van de oorspronkelijke Lassalleaanse filosofie van de ADAV. Inherent aan dit Lassalleanisme waren bepaalde nationalistische tendensen; de afgescheiden ADAV steunde openlijk Bismarcks antisocialistische wetten en legde banden met de pangermaanse beweging. Deze ADAV bestond nog steeds ten tijde van de nationale arbeidersconferentie van 1906, hoewel het op dat moment een relatief kleine groep was in vergelijking met de DHV en RDE.

3. In het Duits: "Und in diesem Zeichen müssen wir siegen!" Dit is het Duits voor de Latijnse zin "In hic signo vinces" ("En in dit teken zullen wij overwinnen"), woorden die vermeend aan keizer Constantijn verschenen in een religieuze visie gezonden door God. De auteur stelt dat Duitse arbeiders verzekerd zijn van de overwinning zolang zij trouw de lijn van de nationale arbeidersbeweging volgen.

III - Het Iglau-programma

"Strikte volkse denkwijze gaat samen met de directe economische eisen van de arbeid" – Het 'Iglau-programma' van 1913 van de Oostenrijkse Duitse Arbeiderspartij

In haar vroegste jaren bleef de nationaalsocialistische beweging grotendeels een nationalistische afsplitsing van de sociaaldemocratie, waarbij het lidmaatschap van de Duitse Arbeiderspartij (DAP) bijna volledig bestond uit de arbeidersklasse en de focus sterk gericht was op de eisen en belangen van de nationalistische arbeidersbeweging. 'Nationaalsocialisme' bestond als concept, maar nog niet als een coherente, volledig afzonderlijke ideologie; degenen die de term gebruikten, bedoelden er vaak simpelweg een andere tactische lijn mee, een nieuwe richting waarin ze de bestaande socialistische beweging stuurden en waartoe de sociaaldemocraten uiteindelijk zouden worden overtuigd. Wat de katalysator vormde voor de ontwikkeling van het nationaalsocialisme tot een werkelijk onderscheiden ideologisch wereldbeeld, was de invoering van het algemeen mannenkiesrecht in 1907, wat leidde tot een toestroom van Slaven in de Oostenrijkse Rijksraad en de Boheemse Landdag en vervolgens tot een golf van verontruste etnisch-Duitse kantoormedewerkers en ambtenaren die zich aansloten bij de DAP. Onder deze meer 'burgerlijke' rekruten bevonden zich twee intellectuelen die in 1910 lid werden – dr. Walter Riehl en ingenieur Rudolf Jung. De theoretische invloed van Riehl en Jung op de beweging was aanzienlijk; beiden vestigden zich snel als vooraanstaande figuren binnen de partij en probeerden haar in een radicalere richting te sturen. Hun eerste grote stap in dit opzicht was het opstellen van een nieuw programma, dat werd besproken en vervolgens geratificeerd op een partijcongres in Iglau in september 1913. Dit 'Iglau-programma' was een bescheiden eerste stap, grotendeels een herziening van het eerdere Trautenau-programma (de economische eisen van beide zijn bijvoorbeeld bijna identiek, afgezien van de nieuwe eis voor een algemene vermogensbelasting), maar de veel duidelijker volkse inhoud van het nieuwe programma, het expliciete antisemitisme (afwezig in het programma van 1904) en de eis voor een hertekening van de Oostenrijkse grenzen langs etnische lijnen waren allemaal voorboden van de nieuwe richting waarin ideologen zoals Jung en Riehl het evoluerende nationaalsocialistische wereldbeeld stuurden. De meer uitgesproken volkse perspectief van het Iglau-programma was significant, omdat het de basis legde voor het verder weg bewegen van het nationaalsocialisme van zijn sociaaldemocratische wortels naar een veel bredere, meer onderscheidende filosofie die 'productieve Duitsers' van alle klassen omvatte, niet alleen proletariërs. Het volledige Iglau-programma is hieronder weergegeven, door mijzelf vertaald uit twee afzonderlijke bronnen; merk op dat de inleiding is geschreven door Riehl, terwijl Jung verantwoordelijk was voor het opstellen van de rest van het programma.

Partijbeginselen van de Duitse Arbeiderspartij in Oostenrijk

Vastgesteld op het Rijks-partijcongres in Iglau

Inleiding
De moderne arbeidersbeweging vond haar oorsprong in Engeland. De gezichtsloze uitbuiting van de arbeiders door het opkomende kapitalisme aan het begin van de 19e eeuw leidde tot bloedige rellen, die de arbeiders geen praktische resultaten opleverden. Het waren Franse en Duitse geleerden en onderzoekers, zonder uitzondering allen leden van de welgestelde klassen, die de eeuwenoude ideeën van communisme en socialisme herzagen en de beginselen creëerden die Lassalle later gebruikte bij de oprichting van de eerste arbeidersvereniging in Duitsland. Karl Marx schiep als eerste dat leerstellige systeem van internationaal socialisme waaraan de Duitse sociaaldemocraten nog steeds vasthouden, althans in principe, terwijl de socialisten van bijna alle volkeren al lang geleden de weg naar een gezonde volkse ethos hebben herontdekt, in ieder geval in de praktijk. De leer van de sociaaldemocratische partijheilige Marx wordt tegenwoordig grotendeels als achterhaald beschouwd, maar zijn werk behoudt grote invloed op het onafhankelijke, politieke allegaartje van alle werkende massa’s.

Zijn leerstellingen over internationalisme waren en zijn ongeschikt en van onmetelijke schade voor het Duitse karakter van Centraal-Europa. De arbeidersklasse heeft een bijzonder belang bij de machtspositie, bij het behoud en de uitbreiding van de leefruimte van haar eigen volk. Tegenwoordig zijn het niet de grillen van vorsten die leiden tot conflicten tussen volkeren, maar economische concurrentie. Vooral in de meest ontwikkelde landen is er een vraag naar arbeid ontstaan; buitenlandse arbeiders van mindere cultuur hebben vaak de oude gevestigde inwoners verdrongen. Dit fenomeen heeft de Duitse natie, met haar centrale ligging, bovenal met volle kracht getroffen.

De sociaaldemocratie in Oostenrijk is een kind van het Duitse Rijk, en haar internationale beginselen zouden hier de ultieme test moeten doorstaan. In plaats daarvan stortte haar theoretische structuur volledig in onder de slagen van de realiteit. Alleen de arme kameraden van “Duitse tong” klampen zich er met misplaatste loyaliteit aan vast – tot hun eigen schade. Zij, die met hun bijdragen de sociaaldemocratie groot maakten, zijn in veel gebieden uit hun werkplekken verdreven door hun hartelijk ontvangen Slavische kameraden. Duitse werkgevers huurden de goedkopere Slavische arbeiders in; de rode organisatie faalde echter in haar plichtmatige bescherming van haar oude Duitse partijveteranen. Dit begon eindelijk gezonde zelfbehoudsinstincten te wekken in de hoofden van de Duitse arbeiders. Geïnspireerd door de grote Duits-nationale burgerbeweging van de jaren negentig in Duits-Oostenrijk, richtten zij volkse arbeiders- en gezellenverenigingen op in verschillende steden. Ze erkenden de rampzaligheid van de internationale doctrines voor hun eigen volk en de oneerlijkheid van een door joden geleide sociaaldemocratie die in nauwe samenwerking stond met transnationaal grootkapitaal. In dezelfde geest namen ze stelling tegen de poging van de Zwarte Internationale om een clericale arbeiderspartij op te richten.

Maar onze nieuwe sympathisanten, die voornamelijk afkomstig waren uit de sociaaldemocratie, wilden al snel een programma dat hun economische eisen zou bevestigen. In dit nieuwe programma gaan strikte volkse denkwijze samen met de directe economische eisen van de arbeid uit het Trautenau-programma van 1904.

Partijbeginselen

De Duitse Arbeiderspartij streeft naar de verheffing en bevrijding van de Duitse arbeidersklassen uit hun huidige economische, politieke en geestelijke onderdrukking. Zij gaat uit van de overtuiging dat de arbeider alleen binnen de natuurlijke grenzen van zijn volkstum volledige waarde kan bereiken voor zijn arbeid en verstandelijke vermogens ten opzichte van de andere klassen van de culturele gemeenschap.

Wij verwerpen multinationale (internationale) organisatie omdat deze de geavanceerde arbeiders belast met die van lagere stand en elke werkelijke vooruitgang voor de Duitse arbeidersklasse in Oostenrijk volledig moet verhinderen.

De Duitse Arbeiderspartij is van mening dat een verbetering van economische en sociale omstandigheden alleen kan worden bereikt door de coördinatie van beroepsverenigingen; dat doelgerichte, creatieve hervormingsarbeid de huidige onhoudbare maatschappelijke omstandigheden kan overwinnen en de vooruitgang van de arbeidersklasse in de samenleving kan veiligstellen.

De Duitse Arbeiderspartij is geen enge klassenpartij; zij vertegenwoordigt de belangen van alle eerlijke, productieve arbeid in het algemeen, maar beschouwt zichzelf primair als de vertegenwoordiger van de eisen van de Duitse arbeidsmacht en streeft naar de eliminatie van alle onrechtvaardigheden en het tot stand brengen van eerlijkere omstandigheden in het openbare leven.

Wij zijn een liberale, volkse partij die met absolute strengheid alle reactionaire ambities, alle middeleeuwse, kerkelijke en kapitalistische privileges, en elke raciaal-vreemde invloed bestrijdt – maar bovenal bestrijden wij de overweldigende invloed van de joodse geest in alle gebieden van het openbare leven.

De invloed van werk en vaardigheid in staat en samenleving is ons doel – de economische en politieke eenheid van het werkende Duitse volk is het middel van de Duitse Arbeiderspartij om dit doel te bereiken.

I.

De vervulling van de geestelijke taken van onze staat wordt onmogelijk gemaakt door de nationalistische strijd die telkens weer voortkomt uit de verouderde indeling van de kroonlanden. Wij eisen daarom de ontbinding van de bestaande kroonlanden en de oprichting van nieuwe zelfbesturende regio's, waarvan de grenzen moeten worden bepaald op basis van volkse nederzettingen.

Daarom eisen wij:

- Herstructurering van de relatie met Hongarije, in de geest van een rechtvaardige verdeling van lasten en de waarborging van nationale en etnische rechten voor onze Duits-Hongaarse volkskameraden onder Magyarisch bestuur.
- Totdat etnische onafhankelijkheid is gerealiseerd, de volledige provinciale opsplitsing van Bohemen als de meest dringende en onuitstelbare maatregel van volkse gerechtigheid; intrekking van de voordelen die aan de provincies Galicië, Boekovina en Dalmatië zijn toegekend ten koste van de westelijke kroonlanden.
- Wettelijke verklaring van de Duitse taal als staatstaal in Oostenrijk; de Duitse taal is daarom de exclusieve taal van het leger, vertegenwoordigende lichamen en openbare ambten! Alleen Duitsers mogen openbare functies bekleden in Duitstalige gebieden.

II.

Op het gebied van bestuur eist de Duitse Arbeiderspartij de vrije ontwikkeling van het volkswesen:

- Tijdige uitbreiding van stemrechten in provincie en gemeente; afschaffing van het Hogerhuis.
- Grondige uitbreiding van staatsautonomie.
- Rechten op vrije vereniging en vrije vergadering; rechten op vrijheid van meningsuiting en persvrijheid; afschaffing van onpersoonlijke strafprocedures; deregulering van de 'vliegende documentenhandel' (colportage).
- Bescherming tegen elke inmenging in de uitoefening van nationale rechten, met name tegen het gebruik van loonvoorwaarden en arbeidsvoorwaarden om persoonlijke rechten op zelfbeschikking te beperken.
- Staatsgrundgesetze mogen niet via decreet worden gewijzigd; §14 van de Staatsgrundgesetz dient te worden afgeschaft.
- Individuele ministers moeten worden geselecteerd uit de Rijksraad en onder zware straf aansprakelijk worden gesteld voor het handhaven van de grondwet en de rechtvaardige uitvoering van de wet.
- Overeenkomstig de algemene dienstplicht, de herstructurering van het leger tot een volksheer, waarin iedereen die daartoe in staat is kan opklimmen tot de hoogste posities; verkorting van de actieve diensttijd; beperkingen op het ontslag van de meer capabele officieren; openbare hoorzittingen voor krijgsraden.

III.

Het economisch beleid van de staat moet worden afgestemd op de behoeften van de grote massa's van het volk. Bovenal is de opstelling van arbeidswetgeving een dringende noodzaak.

Op economisch en sociaalpolitiek gebied dient primair het volgende te worden nagestreefd:

- Oprichting van een gemeenschappelijk douanegebied met het Duitse Rijk.
- Overdracht van kapitalistische grootschalige ondernemingen, waarin privébezit schadelijk is voor het algemeen welzijn, in het bezit van het Rijk of de gemeente, in het bijzonder nationalisatie van de mijnbouw en de spoorwegen.
- Herstructurering van het hele belastingsysteem; afschaffing van alle indirecte belastingen en invoering van een progressieve inkomstenbelasting; vaststelling van een belastingvrij bestaansminimum; planning van hogere belastingtarieven voor renteniersinkomens en lagere tarieven voor verdiende inkomens; verfijning van de erfbelasting; verhoging van de beursbelasting; invoering van luxebelastingen en belasting op alle nog niet belaste eigendommen; strenge straffen voor belastingontduiking.
- Volledige en onbeperkte vrijheid van vereniging; wettelijke erkenning van vakbonden; volledige coalitievrijheid voor landarbeiders; bescherming tegen elke inbreuk op de politieke overtuigingen en vakbondslidmaatschap van individuele arbeiders door terrorisme van afwijkende mede-arbeiders en hun verenigingen.

- Oprichting van kamers van arbeid ter bevordering van de economische belangen van de arbeidersklassen.
- Vaststelling van minimumlooncijfers voor elk beroep en elke regio; invoering van wettelijke wetgeving waarmee openbare autoriteiten en zelfbesturende lichamen de inschakeling van raciaal-vreemde arbeiders kunnen voorkomen om de lonen te drukken.
- Oprichting van een openbaar arbeidsbureau door de afschaffing van particuliere arbeidsbemiddelingsbureaus.
- Plaatsing van huisarbeid onder sanitaire en commerciële supervisie, met als einddoel de uiteindelijke afschaffing ervan.
- Wettelijke regulering van werktijden op basis van de achturendag, met kortere werktijden voor gevaarlijke industrieën; nationale arbeidsschutzwetgeving.
- Een verbod op nachtwerk in alle industrieën, waar dit niet technisch onmogelijk is; een volledig verbod op nachtwerk voor vrouwen en jonge arbeiders.
- Algemene invoering van een 36-urige wekelijkse rustperiode; vrije zaterdagmiddagen voor vrouwelijke arbeiders en de wettelijke vaststelling van verlofrechten voor alle werknemers in de zin van de wet op commerciële klerken.
- Verbod op vrouwenarbeid in gezondheidsgevaarlijke ondernemingen en in de mijnbouw; invoering van zwangerschapsverlof; volledig verbod op betaalde arbeid voor kinderen onder de 14 jaar en de vaststelling van een kortere werkperiode voor jonge arbeiders.
- Oprichting van kwalificatiebewijzen als vereiste voor hooggekwalificeerd werk; strengere wettelijke bepalingen betreffende ongevalpreventie en de staat van werkplaatsen.
- Ontwikkeling van de arbeidsinspectie en uitbreiding van de bevoegdheden van haar toezichthouders (inspecteurs). Aanstelling van fabriekstoezichthulpen afkomstig uit de arbeidersklassen. Aanstelling van vrouwelijke toezichthouders voor bedrijven met vrouwenarbeid. Onderhoud van arbeidsstatistieken.
- Oprichting van industrie gerechtshoven in alle grote industriële locaties; de industrie gerechtshoven dienen te worden gestructureerd als arbitrage-instanties voor alle arbeids- en loongeschillen.
- Verbetering van de wet op arbeidershuisvesting; oprichting van een homestead-wet en invoering van een huisvestingsautoriteit; systematische facilitering van de grondwet; afschaffing van speculatie in grond en voedsel.
- Uniforme herstructurering van het hele arbeidsverzekeringssysteem; uitbreiding van ziektekosten- en ongevallenverzekering; invoering van algemene ouderdoms- en invaliditeitsverzekering; uitkeringen voor weduwen en wezen; verzekering tegen werkloosheid door ondersteuning van dergelijke inspanningen van de vrije vakbonden, en verder door het structureren van deze klasse van verzekering binnen de arbeidersverzekering.

- Oprichting van een ministerie van sociaal beleid, waaraan de hele sector van sociale verzekeringen moet worden toegewezen. Bovendien eisen wij de nationalisatie van de hele verzekeringsindustrie.

IV.

De Duitse Arbeiderspartij eist op cultureel gebied:

- Volledige scheiding van kerk en staat.
- Verbetering van de juridische en politieke status van vrouwen en verdere ontwikkeling van de huwelijkswet.
- Herinrichting van het schoolsysteem volgens de moderne volksgeist; volledige scheiding van school en kerk; gratis leermiddelen en openbaar onderwijs; regulering van vervolgonderwijs en technisch onderwijs, in het bijzonder door hun overdracht naar daglichturen en weekdagen. Voor leraren een inkomen in overeenstemming met hun opleiding en verantwoordelijkheden; vrije verkiezing van lerarenvertegenwoordigers in alle schoolbesturen.
- Vereenvoudiging van de rechtsadministratie; gratis juridische vertegenwoordiging; compensatie voor onterecht gearresteerden en veroordeelden; nationalisatie van het medische beroep; invoering van een dronkenschapswet, maatregelen tegen de misbruiken en invloed van alkoholkapitaal; bevordering van de bouw van alcoholvrije eethuizen.

Iglau, 1913

Notities

1. Een verwijzing naar de Pan-Duitse beweging, destijds geleid door George Ritter von Schönerer. De Pan-Duitsers hadden enige impuls gegeven aan de groei van de nationalistische arbeidersverenigingen en vakbonden in Oostenrijk-Hongarije, aangezien de volkse arbeiders als geheel zeer sympathiek stonden tegenover de Pan-Duitse ideologie. Pogingen om organisatorische banden te smeden tussen de nationale arbeidersbeweging en de Pan-Duitse partijen waren echter grotendeels onsuccesvol – vooral de eersten waren wantrouwig tegenover de burgerlijke oriëntatie van de laatsten. Het gebrek aan werkelijke wil of vermogen van Pan-Duitse politici om de arbeiders succesvol te mobiliseren en te inspireren, leidde deels tot de oorspronkelijke oprichting van de Duitse Arbeiderspartij, bedoeld als een politiek-nationalistisch alternatief van de arbeidersklasse voor het burgerlijke Pan-Germanisme.

2. Het concept van drie 'Internationales' komt af en toe voor in volkse en nationaalsocialistische ideologische geschriften. De 'Rode Internationale' verwees naar het marxisme; de 'Gouden Internationale' naar het internationaal kapitalisme; en de 'Zwarte Internationale' naar het katholicisme (zwart was in Duitsland en Oostenrijk een kleur die traditioneel werd geassocieerd met de clericale partijen). Deze interpretatie werd ook geprojecteerd op de zwart-rood-gouden vlag van de revolutie van 1848. Gedurende een groot deel van haar geschiedenis, vooral in Oostenrijk, werd deze vlag beschouwd als een symbool van Pan-Duits nationalisme (Rudolf Jung spreekt in de eerste editie van zijn *Der nationale Sozialismus* zelfs goedkeurend over nationaalsocialisten die marcheren onder "zwart-rood-gouden stormbanieren"). De adoptie van het zwart-rood-goud door de Weimarrepubliek zorgde er echter voor dat de kleuren in nationalistische ogen besmet raakten, en het werd een veelgehoorde aanklacht dat de kleuren van de vlag in feite de drie Internationales vertegenwoordigden die na de vernederende nederlaag van Duitsland in de Grote Oorlog de controle over het land hadden overgenomen.

3. Een 'kroonland' (in het Duits 'Kronland') was de naam die in Oostenrijk-Hongarije werd gegeven aan de erfelijke landen die de constituerende delen vormden van Cisleithanië, het Oostenrijkse deel van het Oostenrijks-Hongaarse Rijk. De kroonlanden stuurden elk vertegenwoordigers naar de Oostenrijkse Rijksraad (Keizerlijke Raad), hadden hun eigen gekozen of quasi-gekozen Landdag en werden bestuurd door een gouverneur (Statthalter) die handelde met het gezag van de keizer. Hongarije en Kroatië-Slavonië werden na 1867 niet langer als kroonlanden beschouwd, maar vormden het semi-autonome gebied Transleithanië dat zijn eigen tweekamerstelsel had. De gecompliceerde geschiedenis van Oostenrijk-Hongarije, de grenzen van de kroonlanden die werden bepaald door oude feodale aristocratieën en de destabiliserende effecten van moderne economische migratie waren allemaal verantwoordelijk voor de ontwikkeling van een kosmopolitische etnische diaspora, zelfs binnen de Oostenrijkse landen van het rijk – vandaar de oproep van de DAP voor een herindeling van de kroonlandgrenzen langs meer etnisch homogene lijnen.

4. 'Colportage' waren goedkope, in massa geproduceerde boeken, pamfletten en traktaten die in de 18e en 19e eeuw wijdverspreid werden door rondtrekkende handelaren ('colporteurs') over het Europese en Amerikaanse platteland. In een periode van groeiende geletterdheid waren ze een belangrijke bron van informatie en nieuws voor plattelandsbevolkingen. In Oostenrijk kende colportage wisselende perioden van verboden, censuur en zware regulering door de staat, die

bezorgd was over hun gebruik bij de verspreiding van potentieel opruiende of opruiende politieke ideeën.

5. ‘Staatsgrundgesetze’ (soms vertaald als ‘grondwetten’) waren de reeks wetten die in december 1867 door de Oostenrijkse Keizerlijke Raad (Rijksraad) werden aangenomen; deze wetten dienden als de eerste moderne, functionerende grondwet van het land (de ‘decembergrondwet’). Er waren zes sets constitutionele ‘staatsgrundgesetze’ die de grenzen en bevoegdheden van de staat in verschillende gebieden schetsten: de algemene rechten van burgers en nationaliteiten, de functies van het Hooggerechtshof (Reichsgericht), de bevoegdheden van de uitvoerende macht, enzovoort. “§14 van de Staatsgrundgesetz” verwijst naar de beruchte paragraaf veertien van het eerste deel van de decembergrondwet, de ‘wet tot wijziging van de grondwet van de Rijksvertegenwoordiging van 26 februari 1861’, die wijzigingen aanbracht in de oude februarigrondwet van 1861. Paragraaf veertien van deze wet was berucht omdat het de keizer en zijn ministers volledige uitvoerende macht gaf in afwezigheid van het parlement, inclusief de momenten waarop de Rijksraad simpelweg niet in zitting was. §14 was in wezen een achterdeur waardoor de regering het parlement kon omzeilen, Oostenrijks prille constitutionalisme kon tenietdoen en nooddecreten kon uitvaardigen die de liberale vrijheden, die in andere delen van de decembergrondwet waren voorzien, erodeerden.

6. Vrijheid van coalitie (in het Duits ‘Koalitionsfreiheit’) is een vorm van vrijheid van vereniging die specifiek betrekking heeft op arbeidsorganisatie, namelijk de vrijheid om vakbonden op te richten, zich erbij aan te sluiten en erin samen te komen voor industriële activisme.

7. Het “terrorisme” van “afwijkende mede-arbeiders” dat hier wordt genoemd, verwijst naar de soms gewelddadige tactieken die door sommige delen van de marxistische ‘vrije’ vakbonden werden gebruikt. Geweld tegen arbeiders die weigerden zich bij een bepaalde vakbond aan te sluiten of deel te nemen aan stakingen of andere industriële acties was niet ongewoon, evenmin als geweld tegen arbeiders die zich aansloten bij of pleitten voor de verkeerde vakbond (katholiek, liberaal, nationalistisch) of politieke zaak. Het terrorisme van de ‘rode’ vakbonden in Duitsland was een significant genoeg probleem dat het in november 1895 het onderwerp was van een aantal Rijksdagdebatten, en het probleem bleef effectief onopgelost tot ver na de Grote Oorlog – Anton Drexler beschreef hoe hij werd ‘geterroriseerd’ vanwege zijn afkeer van sociaaldemocratie in zijn pamflet *Mijn politieke ontwaking* uit 1919, en de periode tussen de oorlogen is rijk aan verhalen van nationaalsocialisten die werden bedreigd of aangevallen door hun ‘rode’ collega’s na toetreding tot de partij, SA of NSBO. Oostenrijk was geenszins immuun voor dergelijke vakbondsonrust. In feite maakten de unieke demografische omstandigheden van het rijk het bijzonder vatbaar voor dergelijke problemen, aangezien de gefragmenteerde vakbonden niet alleen door ideologie, maar ook langs etnische lijnen waren verdeeld, wat een extra oorzaak vormde voor wantrouwen en geweld tussen arbeiders.

8. De huwelijkswet van 1868 werd beschouwd als een liberale hervorming, in die zin dat het een opschorting veroorzaakte van het concordaat van 1855 met de katholieke kerk, dat het kerkelijk recht boven de Oostenrijkse burgerlijke wet had gesteld in bepaalde gebieden, waaronder dat van het huwelijk. Hoewel de huwelijkswet van 1868 de Oostenrijkse burgerlijke wet weer op de voorgrond bracht door het kerkelijk recht te vervangen en het huwelijk terug te brengen onder de exclusieve jurisdictie van de staat, behield het nog steeds een sterke katholieke invloed – de wet was gebonden aan het katholicisme, waarbij het burgerlijk huwelijk werd beschouwd als

een secundaire (of ‘niet-standaard’) optie voor koppels die een wettelijke verbintenis zochten. Het verlangen van de DAP om de huwelijkswet te hervormen was, gebaseerd op haar antikatholieke neigingen, waarschijnlijk gericht op het beëindigen van deze religieuze invloed in de staat ten gunste van de bevordering van het burgerlijk huwelijk, iets dat uiteindelijk plaatsvond na de Anschluss van 1938 toen de nationaalsocialistische regering in Berlijn de macht over Oostenrijk overnam.

9. ‘Volksgeist’ is een volkse term, die ruwweg vertaald kan worden als ‘nationale geest’ en soms ook als ‘raciale geest’, ‘geest van het volk’ of simpelweg ‘volksgeest’.

IV - De Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij (DNSAP)

Een nieuwe naam, een nieuw programma: het 'Wenen-programma' van 1918 van de Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij (DNSAP) van Oostenrijk en het Sudetenland

Minder dan een jaar nadat de Duitse Arbeiderspartij (DAP) van Oostenrijk-Hongarije haar nieuwe politieke programma had aangenomen, verklaarde het keizerrijk de oorlog aan Servië. De Grote Oorlog volgde al snel, en daarmee kwam een tumultueuze reeks gebeurtenissen die culmineerde in de nederlaag van de Centrale Mogendheden en de ontbinding van het keizerrijk. Een nieuw tijdperk voor Oostenrijk en Europa bracht ook een nieuw tijdperk voor de DAP – op 5 mei 1918 kwamen DAP-leden bijeen op een Reichsparteitag in Wenen om een nieuwe naam en een nieuw programma aan te nemen. De nieuwe naam was de 'Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij' (DNSAP). Het nieuwe programma (opgesteld door Rudolf Jung) was explicieter revolutionair, nu de angst voor repressie door de keizerlijke staat was verdwenen en de Anschluss met Duitsland eindelijk mogelijk leek (een hoop die spoedig werd verpletterd door het Verdrag van Saint-Germain). Eenwording met Duitsland, massale nationalisatie en een Volksbank om de teugels van "de joods-commerciële geest" te breken waren allemaal belangrijke kenmerken, ook al bleef de DNSAP ambivalent toegewijd aan reformisme. Voor veel leden was de formalisering van 'nationaalsocialisme' in zowel naam als ideologie iets dat al lang op zich liet wachten. 'Nationaalsocialistische Partij', 'Duitse Socialistische Partij' en 'Duitse Sociale Partij' waren allemaal voorgesteld als alternatieve namen toen de DAP in 1903 werd opgericht. Er waren sindsdien met tussenpozen oproepen geweest om de naam te veranderen, vooral omdat 'nationaalsocialist' een gebruikelijke benaming werd voor leden, waarbij het debat in 1916 serieus werd hervat in de pagina's van het DAP-blad *Freien Volksstimme*. Enerzijds maakten sommige partijgenoten zich zorgen dat de DAP-naam onaantrekkelijk was voor potentiële rekruten onder boeren, ambtenaren en de kleine burgerij, dat deze niet voldoende de werkelijke wereldvisie van de partij vertegenwoordigde. Anderzijds was de partij opgericht als een arbeiderspartij en werd de naam gezien als een eerbetoon aan een klasse die veel te verduren had gehad. De compromisoplossing, 'Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij', was het voorstel van de senior Boheemse partijgenoot Hans Krebs. Binnen enkele maanden na de goedkeuring van het Wenen-programma zouden er drie DNSAP's zijn, waarbij de partij werd opgesplitst in een trio van onafhankelijke nationale organisaties door de overdracht van de voormalige Oostenrijkse gebieden Oost-Silezië en het Sudetenland aan de nieuwe staten Polen en Tsjecho-Slowakije.

Fundamentele partijprincipes van de Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij

Vastgesteld op het laatste gezamenlijke partijcongres voor het Sudetenland en de Alpenstaten, Wenen, 5 mei 1918

a) Algemene verklaring
De Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij streeft naar de verheffing en bevrijding van de Duitse arbeidersklassen uit economische, politieke en geestelijke onderdrukking en naar hun volledige gelijkheid op alle gebieden van het volkse en staatsleven. Zij verklaart zich onvoorwaardelijk voor de culturele gemeenschap en de lotsgemeenschap van het gehele Duitse volk en is ervan overtuigd dat de arbeider alleen binnen de natuurlijke grenzen van zijn volkstum volledige waarde kan bereiken voor zijn arbeid en intelligentie.

Zij verwerpt daarom organisatie op een bovenvolkse basis als onnatuurlijk. Een verbetering van de economische en sociale omstandigheden is alleen mogelijk door de samenwerking van alle arbeiders op de bodem van hun eigen volk. Niet omverwerping en klassenstrijd, maar doelgerichte, creatieve hervormingsarbeid kan de huidige sociale omstandigheden overwinnen. Privé-eigendom op zichzelf is niet kwaadaardig, voor zover het voortkomt uit eigen eerlijke arbeid, de arbeid dient en beperkt is in omvang om het algemeen welzijn niet te schaden. Wij verwerpen echter alle vormen van onverdiend inkomen, zoals grondrentes en rente, evenals woekerwinsten die worden afgeperst uit de ellende van de medemens. Tegen deze stellen wij krachtig de waarde van productieve arbeid voorop. De particuliere economie kan nooit volledig of gewelddadig worden afgeschaft, maar alle vormen van sociaal eigendom dienen ernaast te bestaan en steeds verder te worden uitgebreid. Wij pleiten onvoorwaardelijk voor de overdracht van alle kapitalistische grootschalige ondernemingen, die particuliere monopolies vormen, in het bezit van de staat, provincie (volkse zelfbesturende lichamen) of gemeente. In de doelgerichte omzetting van alle andere ondernemingen in coöperatief eigendom door het gestaag verhogen van de winstdeling van allen die er fysiek en intellectueel in werken, zien wij de leidende principes voor toekomstige vooruitgang.

De Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij is geen enge klassenpartij; zij vertegenwoordigt de belangen van alle eerlijke, productieve arbeid in het algemeen. Zij is een vrijheidslievende en strikt volkse partij en bestrijdt daarom alle reactionaire tendensen, alle kerkelijke, adellijke en kapitalistische privileges en elke raciaal-vreemde invloed – maar bovenal bestrijdt zij de joods-commerciële geest die alle gebieden van het openbare leven overweldigt. De invloed van arbeid en vaardigheid in staat en samenleving is ons doel, de economische en politieke eenheid van het werkende Duitse volk het middel daartoe.

b) Constitutionele en volkse eisen
Consolidatie van het gehele gebied van Duitse vestiging in Europa tot een democratisch, sociaal Duits Rijk. Krachtige bescherming van al ons volk dat gebieden bewoont die door vreemde volkeren worden geregeerd. Wettelijke verklaring van de Duitse taal als de staatstaal van het gehele Duitse Rijk.

c) Vrijheidslievende eisen
De Duitse Nationaalsocialistische Arbeiderspartij eist de vrije ontwikkeling van het wezen van ons volk door: a) Gelijk en algemeen kiesrecht in provincies en gemeenten na hun voorafgaande volkse

waarborging; oprichting van tweede parlementaire kamers op basis van beroepsvertegenwoordiging. Grondige uitbreiding van zelfbestuur. b) Wetten voor vrije vereniging en vrije vergadering; wetten voor vrije meningsuiting en persvrijheid; de afschaffing van onpersoonlijke strafprocedures; deregulering van de 'vliegende documentenhandel' (colportage). c) Bescherming tegen elke inmenging in de uitoefening van nationale rechten, namelijk tegen het gebruik van loonvoorwaarden en arbeidsvoorwaarden om persoonlijke rechten op zelfbeschikking te beperken. d) Onderdrukking van alle partijheerschappij, in het bijzonder door de invoering van volksstemmingen (referenda) voor alle verstrekkende wetten in Rijk, staat en provincie; oprichting van een volksleger.

d) Economische en sociale eisen
Op economisch en sociaal gebied dient primair het volgende te worden nagestreefd:
Overdracht van alle kapitalistische grootschalige ondernemingen, waarin particulier beheer schadelijk is voor het algemeen welzijn, in het bezit van de staat, provincie (volkse zelfbesturende lichamen) en gemeente. Speciale aandacht dient te worden gegeven aan: het gehele transportsysteem, natuurlijke hulpbronnen, waterkracht, verzekeringsmaatschappijen en de reclame-industrie. Winstdeling onder alle werknemers in staats-, provinciale en gemeentelijke ondernemingen. Herschikking van het gehele belastingsysteem met als doel arbeid te bevorderen, onverdiende inkomsten en speculatie in land, handel en aandelenmarkt bovenal onmogelijk te maken. Afschaffing van onrechtvaardige indirecte belastingen en invoering van een sterk gegradueerde inkomstenbelasting. Planning van de hoogst mogelijke belastingtarieven voor renteniersinkomen en de laagst denkbare tarieven voor verdiend inkomen. Hoge belasting op alle braakliggende grond; invoering van vermogenswinstbelastingen; verhoging van de erfbelasting en aandelenbelasting; invoering van luxebelastingen en belasting op alle tot dusver belastingvrije eigendommen. Berekening van belastingtarieven naar aantal kinderen. Eliminatie van de heerschappij van joodse banken over het economische leven; oprichting van nationale Volksbanken met democratisch beheer.

e) Eisen voor de beroepsbevolking
Volledige en onbeperkte vrijheid van vereniging, ook voor landarbeiders; wettelijke erkenning van arbeidersvakbonden; bescherming tegen elke inbreuk op afwijkende politieke overtuigingen en vakbondslidmaatschap door terroristen; wettelijke bescherming van gekozen kantoorleiders en winkelstewards. Oprichting van Kamers van Arbeid ter bevordering van economische kwesties. Vaststelling van minimumloon- en salaristarieven voor elk beroep en elke gemeente door middel van consensus met de vakbonden. Invoering van een toeslag voor levensonderhoud en een gezinsvergoeding. Aanneming van wettelijke regelingen waarmee openbare autoriteiten en gemeentelijke zelfbesturende lichamen de inschakeling van raciaal-vreemde arbeiders kunnen voorkomen. Oprichting van een volkseingescheiden openbare arbeidsbemiddeling door de intrekking van particuliere arbeidsbureaus. Plaatsing van thuiswerk onder hygiënisch en commercieel toezicht. Definitieve regulering van werktijden op basis van de achturige dag als maximale arbeidstijd, met de vaststelling van kortere werktijden voor gevaarlijke industrieën; Rijkswijde arbeiderswetgeving.
Een verbod op nachtwerk in alle industrieën, voor zover dit niet onhaalbaar is om technische redenen. Een volledig verbod op nachtwerk voor vrouwen en jonge arbeiders. Algemene invoering van een wekelijkse rustperiode van 36 uur; vrije zaterdagmiddagen en de wettelijke vaststelling van verlofrechten voor alle werknemers. Verbod op vrouwenarbeid in gezondheidsgevaarlijke ondernemingen en in de mijnbouw; invoering van zwangerschapsverlof; totale verbod op betaalde arbeid voor kinderen onder de 14 jaar en de vaststelling van een kortere werkperiode voor jonge arbeiders. Invoering van kwalificatiecertificaten als vereiste voor hooggekwalificeerd werk; strengere wettelijke bepalingen betreffende ongevalpreventie en de staat van fabriekswerkplaatsen. Ontwikkeling

van de Arbeidsinspectie en uitbreiding van de bevoegdheden van haar toezichthouders (inspecteurs). Inschakeling van fabriekstoezichtshulpen afkomstig uit de arbeidersklassen. Aanstelling van vrouwelijke toezichthouders voor bedrijven met vrouwenarbeid. Onderhoud van arbeidsstatistieken. Oprichting van industriële rechtbanken in alle grote industriële locaties.

Verbetering van de Arbeiderswoningenwet, oprichting van een Volks-Heimstättenwet en invoering van een Woningautoriteit; geplande uitbreiding van de woningwetten en herstructurering van het Grondrecht in lijn met de eisen voor landhervorming. Afschaffing van speculatie in land en voedsel. Uniforme reorganisatie van het gehele arbeidsverzekeringssysteem; uitbreiding van ziektekosten- en ongevallenverzekering; invoering van algemene ouderdoms- en invaliditeitsverzekering; uitkeringen voor weduwen en wezen; invoering van kinderzekerheid binnen het kader van de ziektekostenverzekering. Verzekering tegen werkloosheid door het ondersteunen van alle inspanningen van de vrije vakbonden hiertoe, en door het structureren van deze tak van verzekering binnen de arbeidersverzekering.

f) Eisen voor de ambachten
Bevordering van de ambachten door wettelijke steun voor coöperatieve bedrijven. Uitbreiding en verbreding van technische instructie (vooral in de decoratieve kunsten en gespecialiseerde ambachtsgebieden) en het coöperatieve systeem; uitbreiding van coöperatieve aankoop- en verkoopmogelijkheden; eliminatie van bureaucratische belemmeringen bij de registratie en exploitatie van een bedrijf; verbod op alle huis-aan-huisverkoop en elke vorm van clandestiene zwarthandel.

g) Eisen voor de landbouw
Verhoging van de productie van landbouwgoederen door de uitbreiding van boerencoöperaties. Bevordering van de landbouwopleiding en -trainingssystemen. Onteigening van grote landgoederen en erfrechten met als doel het oprichten van kleine en middelgrote boerenbedrijven. Een verbod op het opkopen van land voor luxedoeleinden (jacht en dergelijke). Oprichting van het voorkooprecht van de staat bij elke verkoop van eigendom en land. Nationalisatie van de verkoop van grondbezit.

h) Eisen van de partij voor het culturele veld
De morele vernieuwing van ons volk; ontwikkeling van hun religieuze leven in de Duitse geest; eliminatie van de invloed van de kerk op staat en economisch leven. Wettelijke en politieke gelijkheid voor vrouwen en verdere vooruitgang van het Huwelijkswet. Herschikking van het schoolsysteem in de geest van de eenheidsschool; gratis leermiddelen en onderwijs; herziening van voortgezet onderwijs en technisch onderwijs (in het bijzonder door deze te verplaatsen naar daglichturen en zondagen uit te sluiten); speciale bevordering van onderwijs in de decoratieve kunsten. Verbetering van het algemene onderwijsniveau van de hele bevolking door passende maatregelen (volksscholen en volkse lezingen, films en toneelstukken). Het onderwijzersberoep dient zo veel mogelijk te worden ondersteund, leraren betaald volgens hun opleiding en verantwoordelijkheden, en de verkiezing van schoolbesturen mag niet worden belemmerd. Vereenvoudiging van de rechtspleging; compensatie voor degenen die ten onrechte zijn gearresteerd en veroordeeld. Een wetgevende aanpak van alcoholisme; bevordering van de bouw van alcoholvrije eethuizen.

Notities

1. **‘Arbeidsinspecties’** [*Gewerbeaufsichten*] werden in het Duitse Rijk ingevoerd in de late 19e eeuw, hoewel er in Oostenrijk al sinds de tijd van keizerin Maria Theresa organisaties met vergelijkbare functies bestonden. Arbeidsinspecties bestaan nog steeds in Centraal-Europa; zij waren en zijn verantwoordelijk voor het monitoren van bedrijven en werkplaatsen om ervoor te zorgen dat deze voldoen aan de regelgeving inzake arbeidsgezondheid en -veiligheid.
2. **‘Huis-aan-huisverkoop’** [*Hausierhandel*] was (en is nog steeds) een vorm van ambulante verkoop waarbij goederen die door een ander waren geproduceerd huis-aan-huis, van bedrijf tot bedrijf, of op markten of andere openbare evenementen werden aangeboden. Hoewel venters waardevol konden zijn om goederen van de steden naar het platteland te brengen, werd huis-aan-huisverkoop (toen en nu) gezien als een ergernis en werd het ventersberoep geassocieerd met kleine criminaliteit en oneerlijke handelspraktijken. Degenen die in georganiseerde ambachten werkten (ambachtslieden, kunstenaars, gildeleden) hadden vooral een hekel aan venters; venters opereerden in een juridisch grijs gebied, of soms volledig illegaal, buiten de wetten en beperkingen van de gilden en handelsverenigingen om. Venters werden ook gezien als oneerlijk profiterend van de eerlijke arbeid van anderen, omdat zij goederen verkochten die niet door henzelf waren geproduceerd, en vaak tegen opgeblazen marges. Net als bij geldlenen werd de ventersindustrie voornamelijk gedomineerd door joden, wat bijdroeg aan het beeld (gedeeld door de DNSAP) dat de joden een ‘handelsras’ waren – in tegenstelling tot de Duitsers, wier bloeiende ambachtsindustrie als bewijs werd gepresenteerd dat zij daarentegen een ras van arbeiders en producenten waren.
3. **‘Eenheidsschool’** [*Einheitsschule*] vertaalt letterlijk als ‘eenheidsschool’, hoewel de betekenis in het Engels ruwweg overeenkomt met die van ‘brede school’. Het concept van de eenheidsschool werd ontwikkeld door de Pruisische liberale hervormer Werner von Humboldt en zijn collega Johann Wilhelm Süvern in de vroege 19e eeuw. Beide mannen werden geleid door liberale principes van academische vrijheid, in de overtuiging dat onderwijs vrij moest zijn van ideologische conditionering, gebaseerd op actueel onderzoek en wetenschap, en gericht op het ontwikkelen van het vermogen van een individu om beslissingen te nemen of conclusies te bereiken op basis van logica en rede. Hun voorgestelde eenheidsschoolsysteem, dat pas na de Tweede Wereldoorlog officieel in Duitsland werd aangenomen (en in Oostenrijk nog steeds niet volledig is geïmplementeerd), streefde ernaar elke school in het land te aligneren rond hetzelfde model van algemeen onderwijs. Zulke eenheidsscholen zouden ernaar streven ‘veelzijdige individuen’ te vormen in plaats van specialisten; zouden opzettelijk gestructureerd zijn om gelijke leermogelijkheden te bieden ongeacht klasse, geloof of stand; en zouden een uitgebreid curriculum omvatten dat bedoeld was om alle jonge Duitsers een basiskennis te verschaffen in elk belangrijk gebied van menselijke inspanning – inclusief onderwerpen als vreemde talen, tekenen, Duits, wiskunde, aardrijkskunde, landbouw, zingen, kalligrafie, natuurgeschiedenis, enzovoort. Het ideaal van de eenheidsschool was in wezen humanistisch van aard en werd gezien als een progressief tegengif voor het Oostenrijkse schoolsysteem, dat in 1918 nog steeds werd beïnvloed door de kerk en zo gestructureerd was dat de klassenachtergrond een grote rol speelde in het bepalen of men uiteindelijk een van de gymnasia van het land bezocht (middelbare scholen die een vooropleiding voor de universiteit boden).

V - De Duitse Socialistische Partij

"Onze eisen zijn radicaler dan die van de bolsjewieken"
Het programma-overzicht van 1918 van Alfred Brunners Duitse Socialistische Partij

Zoals tot nu toe in deze serie is vastgesteld, was de partij die Hitler in september 1919 betrad niet de eerste nationaalsocialistische partij die ooit werd opgericht. Het was zelfs niet eens de eerste nationaalsocialistische partij op de bodem van het Duitse Rijk. Die eer komt toe aan de Duitse Socialistische Partij (Deutschsozialistische Partei, DSP), het geesteskind van de Düsseldorfse ingenieur Alfred Brunner. Brunner, geboren in 1871, stond sinds de vroege dagen van 1904 in contact met de Oostenrijks-Hongaarse nationaalsocialisten. Ontzet door de gevolgen van de overgave en revolutie van Duitsland, besloot hij uiteindelijk zijn eigen volkse-socialistische partij te stichten en stelde hiervoor op 1 december 1918 het programma op dat ik hieronder heb vertaald. Brunners programma schetste de fundamenten voor een nieuwe Duitse Socialistische Partij, een die invloed trok uit de landhervormingsidealen van Adolf Damaschke en uit de filosofie van de nationaalsocialisten aan de overkant van de grens. Brunners centrale nadruk lag in feite op massale landnationalisatie, waarbij hij deze revolutionaire sociaaleconomische hervorming zag als de basis voor het elimineren van kapitalistische macht en voor het ontkrachten van de 'joodse invloed' die hij achter elk sociaal kwaad zag. Zo sterk was Brunners focus op sociale kwesties dat hij zichzelf in feite als "extreem-links" beschouwde, als "radicaler dan de bolsjewieken", de garant van een idealistisch, biologisch samengesteld "socialisme van de daad" tegenover het joodse, materialistische "pseudo-socialisme" van de marxisten. Brunner werd in zijn inspanningen gesteund door de Germaanse Orde, een tak van de Thule-vereniging die zijn programma presenteerde op hun kerstconferentie van 1918, het publiceerde in hun tijdschrift *Allgemeine Ordens-Nachrichten* en zowel financiering als een partijkrant (de *Münchner Beobachter*) verschafte. De DSP was dus vanaf het begin verbonden met de Duitse Arbeiderspartij (DAP) van Drexler en Hitler, een andere groep die haar oorsprong dankte aan de financiering en steun van de Thule-vereniging. Een tijdlang was de DSP echter veel succesvoller dan de twee partijen. Terwijl de (NS)DAP aanvankelijk moeite had om buiten München uit te breiden, had de DSP medio 1920 35 lokale groepen door het hele land en bijna 2000 leden, inclusief een sterke basis in Noord-Duitsland waar de Hitler-Drexler-partij jarenlang geen voet aan de grond kon krijgen. Wat de DSP uiteindelijk de das omdeed, was haar gedecentraliseerde organisatiestructuur, gecombineerd met haar cultuur van interne partijdemocratie; zonder de dynamiek en interne autoriteit van de Hitler-Drexler-partij verloor de DSP al snel terrein aan haar rivaal en werd in 1922 uiteindelijk ontbonden en werden haar middelen en leden opgenomen in de NSDAP.

Overzicht voor de oprichting van een Duitse Socialistische Partij op een jodenvrije en kapitaalvrije basis

Opgesteld door ingenieur Alfred Brunner op 1 december 1918, Gepresenteerd op de kerstconferentie van 1918 van de Germaanse Orde

Aan het Duitse volk!

Wereldoorlog, revolutie en onrust liggen achter ons! We hebben door ellende, bloed en vernedering gewaad, en toch is alles hetzelfde gebleven; ja, het dreigt zelfs erger te worden dan het vroeger was. Slechts de regeringsvorm en de mannen aan de macht zijn veranderd, terwijl kapitalisme en jodendom hun hoofden hoger opsteken dan ooit onder de democratie. Nog steeds zul jij, het Duitse volk, worden uitgezogen, geplunderd en veroordeeld tot zwoegen en zorgen. Hoe is het zover gekomen, en zal het altijd zo blijven? De oorzaak van dit falen ligt in het feit dat de strijd tegen deze twee machten tot nu toe afzonderlijk is gevoerd. Toch zijn beide innig met elkaar verbonden.

De sociaaldemocratie voert slechts een schijngevecht tegen het kapitalisme, want haar leiders zijn joden en kapitalisten! Toch strijden de jodenkenners tevergeefs tegen het jodendom, omdat zij stevig staan op de grond van de kapitalistische staatsorde; vandaar dat beide fronten gedoemd zijn in te storten.

De verandering die nodig is om eindelijk echte vrijheid voor het Duitse volk te vestigen, is het vormen van een Duitse Socialistische Partij.

Duits-volks en socialistisch
Lassalle, de oprichter van de Duitse sociaaldemocratie, moet als jood zijn rasgenoten goed hebben gekend toen hij zei: “Een volksbeweging moet afstand houden van kapitalisten en joden waar zij optreden als gidsen en leiders, en moet haar eigen doelen nastreven.”

De nieuwe socialistische partij accepteert alleen mannen van Duitse afkomst. Zij staat vanzelfsprekend op de grond van politieke transformatie; de democratie zal aanvankelijk niet worden aangetast, maar de partij wil echter geen westerse democratie met een joods-plutocratische top, maar in plaats daarvan een vrije Volksstaat waarin zowel kapitalisme als jodendom zijn overwonnen.

Zuiver parlementarisme, waarin de uitvoerende macht uitsluitend bij gekozen afgevaardigden ligt, is niet voldoende; in plaats daarvan roept de partij op tot fundamentele nieuwe wetten die in elk geval per referendum worden beslist, om de dreiging van wanbeheer door partijen te elimineren.

Haar voornaamste eisen zijn van radicale aard; de nieuwe partij beperkt zich niet tot schijnvertoningen van hervormingen. Zij gaat naar de wortel van raciale en sociale ellende.

Tot nu toe stonden kapitalisme en jodendom dergelijke hervormingen in de weg. Al onze partijen waren, min of meer, bewust of onbewust, de slippendragers van een van beide, of zelfs van beide machten. Dit is de reden waarom tot nu toe al het werk tevergeefs was en alleen schijnvertoningen van hervormingen voortbracht. De nieuwe partij is niet onderhevig aan dergelijke omstandigheden, maar is juist volledig antikapitalistisch en jodenvrij. Zij laat zich uitsluitend leiden door het welzijn van het geheel en streeft naar een veel gelijkmatigere verdeling van levensbehoeften en naar het herstel en de heropleving van de Duitsers, wier volkskracht zo ernstig is aangetast. Maar nieuwe omstandigheden moeten niet worden nagestreefd door een nieuwe revolutie of door een abrupte verandering – want dit leidt onvermijdelijk

tot het tegenovergestelde van wat wordt beoogd – maar moeten op legale wijze worden bereikt, via de geleidelijke afbraak van het verleden en de opbouw van het nieuwe.

De hoofdoorzaak van onze ellende ligt in onze verkeerde landwetgeving, in onze sociale rechten en in ons geldsysteem.

Dienovereenkomstig eisen wij:

1. **Vrij land**, aangezien de kankerschade die de nationale economie treft, evenals de economieën van huis, bedrijf en zelfs die van de individuele volkskameraad, voortkomt uit huurkosten. De schuldenlast van de Duitse bodem (100 miljard mark vóór de oorlog) brengt alle sociale en economische kwalen met zich mee: huurkazernes, woningnood, kindersterfte, nationale epidemieën, armoede, misdaad, groeiende massa-mentaliteit en nationale desintegratie.

Dit kan worden verholpen door Duits land tot staatseigendom te verklaren buiten particulier bezit om, dat wil zeggen dat de verkoop van land en bodem van particuliere handen naar particuliere handen in de toekomst wordt verboden. Land verliest zijn karakter als handelswaar. Handelswaren worden gekenmerkt door het feit dat ze vervangbaar zijn. Bodem is echter onvervangbaar. Iedereen die wil of moet verkopen, kan dat alleen aan de gemeenschap doen. De gemeenschap geeft land in tijdpacht of erfpacht aan geïnteresseerden. Vervolgens mag land niet langer worden gebruikt om kapitaal te verwerven. Het zal onverpandbaar worden verklaard. Dienovereenkomstig zullen persoonlijke leningen worden verstrekt, in tegenstelling tot de huidige hypotheekleningen. Alle huidige hypotheken, waar dit nog niet het geval is, worden verklaard tot niet-opzegbare kortlopende aflossingshypotheken, waarbij de rentevoet wordt verlaagd. Op deze manier wordt Duits land geleidelijk bevrijd en wordt een werkelijk genereuze vestiging bereikt. Zelfs de eenvoudigste man zal weer op zijn eigen perceel in zijn eigen kleine huis kunnen leven. De opkomst van superkapitalisme komt voort uit de huidige vrije verhandelbaarheid en verpandbaarheid van de bodem. Met vrij land is er geen superkapitalisme.

2. **Vervanging van het moderne Romeinse recht door Duits gewoonterecht.** Onze hedendaagse landwetgeving is gebaseerd op Romeins recht, vandaar dat alle kwalen van ons openbare leven juridische kwalen zijn. Romeins recht werd 400 jaar geleden ingevoerd door de adel en de hoge clerus; het volk verzette zich tevergeefs, erkennend dat met dit vreemde recht de grond onder hun voeten, samen met andere wettelijke rechten, was weggenomen. De Boerenoorlogen, de eerste sociale opstanden, waren een bloedige strijd tegen vreemd recht. Keer op keer eisten de boeren de herstelling van het oude Duitse recht.

Vandaag stellen wij opnieuw dezelfde eis; het is aan jou, Duits volk, om ervoor te zorgen dat deze niet opnieuw onopgemerkt blijft. Deze kwestie is belangrijker dan het voor de meesten lijkt; het is de spil van ons toekomstig zijn en bestaan. Romeins recht ontstond in een tijd dat Rome in verval was en werd overspoeld door joden; het is antisocialistisch en het beschermt privaat gewin ten koste van de gemeenschap. Het is een recht van de sluwen en de geslepenen. Op deze on-Duitse juridische basis is de Duitser altijd inferieur aan de jood. De feiten zijn hiervan het bewijs. Bijgevolg moet het Duitse volk een recht worden gegeven dat overeenkomt met hun eigen aard en hun eigen geest, een recht dat in overeenstemming is met het oude principe: het algemeen belang gaat voor eigenbelang. De diepgewortelde hebzucht, oneerlijkheid en immoraliteit die wijdverspreid zijn in handel en nijverheid, de verjoodsing van ons volk, allemaal zijn ze toe te schrijven aan Romeins recht, evenals de degeneratie van onze economie tot een extreme rente-economie die uiteindelijk, onder leiding van het joodse ras, de oorlog en ellende van de afgelopen jaren over de wereld heeft gebracht.

3. **Nationalisatie van het geldsysteem.** Onze financiën zijn in handen van particulieren, met name joden en andere internationale volkeren. Dit is op zichzelf een absurditeit, aangezien geld het bloed is van het nationale lichaam van het volk. De staat als vertegenwoordiger van het volk kan alleen echt regeren als hij beschikkingmacht heeft over geld en financiën. Vandaag is geld ook vervreemd van en beroofd van zijn doel om een handig ruilmiddel te zijn tussen arbeid en loon, tussen goederen en aankoopprijs, tussen producent en consument. Geld dient tegenwoordig in plaats daarvan als middel om via bankpraktijken en beursspeculatie steeds meer geld te genereren, zonder dat er echte arbeid bij komt kijken.

Voor de meerderheid van ons volk, dat leeft van eigen arbeid, is geld vandaag nog steeds niets meer dan een ruilmiddel; er is geen reden om het te laten degraderen tot een ongezond middel tot verrijking voor een klein aantal hebzuchtige kapitalisten en speculanten ten koste van het productieve volk. Alleen echte arbeid zou beloond en vergoed moeten worden.

Onze echte spaar- en kredietinstellingen moeten genationaliseerde banken zijn, waarbij de obscene winsten van de aandeelhouders, evenals de vorstelijke salarissen van de directeuren en de royalty's van de raden van toezicht worden geëlimineerd. Wij eisen een Rijks Economische Raad om nieuw opgerichte banken en bedrijven te beoordelen in relatie tot de werkelijke behoeften en het welzijn van de gemeenschap. Toekomstige kredietwaardigheid zal niet langer betrekking hebben op dingen, maar op mensen. Hieruit volgt dat, zoals vroeger, zaken zullen worden opgebouwd op de competentie, betrouwbaarheid en eerlijkheid van het individu, waardoor de nodige rust en organische groei in onze economie worden gebracht. Het beursspel moet worden afgewezen als schadelijk en onnodig, en handel in aandelen moet worden verboden. Onze munt moet worden herontworpen. Eeuwigdurende rente, die gebaseerd is op de immorele aanname (zo slim bedacht door haar uitvinders en verdedigers) van de onsterfelijkheid van kapitaal, moet in het algemeen worden vervangen door een rentebetalingssysteem dat iemands kapitaal geleidelijk uitput. Dit zou voorgoed een einde maken aan de renteslavernij die uit het Oosten afkomstig is.

Dit zijn de drie kernpunten en de drie voornaamste eisen van de nieuwe partij. Door deze middelen zullen de onopgeloste vragen van superkapitalisme en semitisme ten goede van het geheel worden opgelost. Iedereen die geboren is uit Duits bloed en deze eisen en observaties erkent, behoort tot ons; maar zij die niet willen zien, of te eenvoudige geesten zijn, en daardoor het huidige woekersysteem in stand houden, mogen rustig bij hun huidige partijen blijven. De overwinning van onze ideeën is zeker; zoals altijd zegeviert de waarheid over bedrog en leugen! De rente-economie zal instorten, en mensen zullen zich verenigen in een natuurlijk bestaan in de geest van een vreugdevolle gemeenschap die verliefd is op haar voorouderlijk volkstum. Verdere eisen, die logisch voortvloeien uit de drie voornaamste eisen, zijn:

4. De progressieve transformatie van onze economie zodanig dat het een echte volkseconomie wordt.

5. Het opsplitsen van onze grote landgoederen ten behoeve van vestiging, gebaseerd op de opbrengstcapaciteit van de afzonderlijke gebieden.

6. Een eerlijke herverdeling van de belastingen, waarbij barrières worden opgeworpen tegen de opkomst van superkapitaal.

7. Inrichting van onze handel in overeenstemming met het natuurlijke perspectief dat goederen de goedkoopste en kortste weg van producent naar consument moeten nemen. Zonder eerlijke

tussenpersonen te elimineren, moeten alle overbodige tussenpersonen – die alleen maar onnodige winstopslagen weten te bewerkstelligen en prijsverhogingen van goederen veroorzaken – verdwijnen. Onze vitale levensbehoeften, met name voedsel, hoeven niet duizenden luiaards te verrijken.

8. Bij verstrekkende fundamentele wetten en grondwetswijzigingen heeft het parlement slechts een adviserende rol; door ja of nee te stemmen oefent het volk de beslissende stem uit.

9. De oprichting van een Rijks Economische Raad, die door een breed scala aan perspectieven de afmetingen en doelen van onze hele economie vaststelt. Hij laat zich uitsluitend leiden door het welzijn van het land. De mannen van dit ambt – noch kapitalisten, noch joden – moeten ervaring hebben in het praktische leven en zich uitzonderlijk hebben onderscheiden in hun diensten aan de gemeenschap.

10. De oprichting van een werkelijk onafhankelijke Duitse pers. Een fundamentele verandering is vereist, gezien het feit dat 90% van onze pers in joods-kapitalistische handen is, grotendeels wordt geleid door joden en afhankelijk is van grote joodse adverteerders. Vandaag weerspiegelt de pers niet de stemming van het volk; in plaats daarvan wordt een stemming kunstmatig gecreëerd en aan hen opgelegd om de egoïstische plannen van de kapitalisten en joden te bevredigen, zonder dat het volk deze plannen kan herkennen. Wij eisen: alleen bedrijven die Duits zijn en waarvan de eigenaren Duits zijn, mogen zichzelf Duitse kranten noemen. Waar deze voorwaarden niet van toepassing zijn, moeten kranten als joods worden aangeduid op de kop van de krant.

11. Een fundamentele herijking van de Duitse houding ten opzichte van de joden. Een onderzoek naar de wet en religie van de joden. De huidige burgerlijke gelijkheid is gebaseerd op de verkeerde opvatting dat het hier gaat om een verschil in religie. Vandaag laten onderzoek en bewezen feiten geen twijfel bestaan dat de joodse kwestie een kwestie van ras is en niets te maken heeft met religieuze denominatie. De vraag is: zullen wij, Duitse volkskameraden, in de toekomst blijven toestaan dat we politiek, economisch en spiritueel worden gedomineerd door een uiterst kleine minderheid van een vreemd ras, dat zich bewust is van zichzelf als zodanig en dat zich opzettelijk zuiverbloedig en afzijdig houdt door wet en religie, die bij de joden één en hetzelfde zijn? Dit is een kwestie van onze eer, temeer daar het zelfs voor de eenvoudigste man vandaag duidelijk is dat de aangeboren hebzucht en machtslust van de jood een destructief effect hebben op elke natie.

Wij eisen: het nieuwe Duitsland voor de Duitser, niet de jood! De joden zijn een volkomen vreemd ras; zij moeten genieten van de bescherming van de staat en zijn voordelen, maar mogen niet langer het recht hebben om de vertegenwoordigers, leiders of opvoeders van het volk te zijn. Het joodse volk mag zijn quotum aan vertegenwoordigers naar het Duitse parlement sturen. Wij rekenen gedoopte joden en halfbloeden als joden.

12. Bescherming van de Duitse arbeider tegen vreemde arbeid, die de lonen en levensstandaard van de Duitse arbeider drukt.

Over het algemeen moet onze economie zo worden beheerd dat we zoveel mogelijk zelfvoorzienend kunnen zijn. In het middelpunt van onze hele politiek, bestuur en economie moet niet langer de handelswaar staan, zoals vroeger, maar de Duitse mens. Ons volkstum is onze welvaart.

Wij willen niet rijker en rijker worden in rijkdom en wereldlijke goederen, die slechts enkelen ten goede komen; in plaats daarvan willen wij rijk zijn aan tevreden, krachtige mensen, wier levensonderhoud zeker is en die leven op hun eigen bodem. Door deze principes en eisen van onze partij, die vrij zijn van enige gebondenheid of paternalisme, is het eindelijk mogelijk om de rente-economie en de joden neer te halen, die blijven feesten op de massa's en hen te gronde richten. Bij de uitvoering van onze eisen, al bij de eerste geleidelijke afbraak van de hedendaagse rente-economie, zou een zucht van opluchting opstijgen uit het Duitse volk. In plaats van de weinigen, die steeds meer rijkdom hebben vergaard, en de velen, die hun hele leven hebben moeten worstelen, zou een rechtvaardiger verdeling van alle levensbronnen ontstaan; terwijl weelde, snobisme en extravagantie verdwijnen, zouden ook armoede en werkloosheid worden verbannen, terwijl eerlijkheid en fatsoen pretentie, bedrog en sluwheid naar de achtergrond zouden drukken. Onze opgeblazen grondprijzen, de torenhoge huren, de steeds duurder wordende kosten van levensonderhoud, allemaal duidelijke gevolgen van de rente-economie, zouden vanzelf afnemen, terwijl nationale rijkdom correct en eerlijk zou worden verdeeld en niet, zoals tot nu toe, samengeklampt in de handen van de gewetenlozen. Ons hele leven zou worden vereenvoudigd, verfraaid en betaalbaarder gemaakt; in plaats van opsluiting, agitatie en eindeloze zorgen zouden rust, tevredenheid en stabiliteit weer intreden in de harten van het lang lijdende Duitse volk.

De Duitse Socialistische Partij is een partij van de financieel zwakke lagen van het volk, dat wil zeggen van de arbeiders, ambtenaren, winkelbedienden, ambachtslieden, kleine ondernemers en boeren, de leraren, kolonisten en technici. Hij die de zaken helder ziet, sluit zich zonder aarzeling bij ons aan. Valse joodse-socialisme en de rente-economie moeten als kaf voor de wind zijn.

Voor het eerst gepubliceerd in de *Allgemeine Ordens-Nachrichten*, nr. 15 (december), winter 1918/1919

Notities

1. **‘Jodenkenner’** – in het Duits, *Judenkenner*, letterlijk ‘jodenkenner’. Deze term komt af en toe voor in volkse geschriften, meestal om antisemitische intellectuelen aan te duiden die werden beschouwd als ‘experts’ op het gebied van jodendom en de ‘joodse kwestie’. Julius Streicher werd bijvoorbeeld soms als zodanig aangeduid in advertenties voor *Der Stürmer*, en Streicher publiceerde ook onregelmatig een antisemitisch tijdschrift met de naam *Der Judenkenner* gericht op een jonger publiek. Brunners gebruik van de term hier is bedoeld om de gevestigde volkse beweging aan te duiden, die voor veel naoorlogse nationalistische radicalen nog steeds als vastzittend in de 19e eeuw werd beschouwd, als te conservatief en te ideologisch onwillig om kapitalisme of parlementaire democratie echt te bestrijden. Hitler beschrijft dergelijke mannen in *Mein Kampf* als “volkse dromers” die “in het verleden leven”. De vroege jaren van de nationaalsocialistische beweging hielden een strijd in om deze ‘pioniers’ mee te sleuren in het nieuwe radicalisme dat werd geëist van een moderne, 20e-eeuwse beweging, zoals blijkt uit de memoires van Gauleiter Albert Krebs: “Dit waren mannen uit de onderste gelederen van de middenklasse; zij handelden op basis van emotionele drijfveren die voortkwamen uit houdingen van vóór de Eerste Wereldoorlog. Voor hen was nationaalsocialisme niet iets nieuws, maar eerder een voortzetting van de oude antisemitische en nationaal-sociale partijen en groepen. Hun politieke methoden waren ook die van de vooroorlogse periode. Slechts langzaam en met veel interne weerstand wenden zij zich aan strikte organisatie, snelle betaling van contributie en constante, drijvende propaganda- en wervingswerk…”

2. Een **‘erfpacht’** was een vorm van precapitalistisch grondbezit waarbij een feodale heer zijn leengoed opsplitste in percelen en deze op erfelijke basis verhuurde aan boerenfamilies. Volgens de voorwaarden van de erfpacht konden boeren het land naar believen gebruiken (‘gebruiksrecht’) en het voor onbepaalde tijd doorgeven aan hun kinderen, zolang zij de feodale eigenaar bleven terugbetalen door middel van tribuut of verplichtingen (ofwel in goederen, arbeid, contanten of een combinatie daarvan). Het land moest echter worden doorgegeven aan leden van hun eigen familie – boeren hadden niet het eigendomsrecht dat nodig was om het land aan anderen te verkopen of via erfenis te verdelen aan iemand buiten hun eigen clan. Een **‘tijdpacht’** was een meer gecommercialiseerde regeling, in die zin dat het land werd verdeeld en door een feodale heer aan boeren werd toegewezen, maar alleen op een tijdelijke, vaste termijn. Onder een tijdpacht was het gebruikelijker dat boeren hun pacht in valuta terugbetaalden, wat betekende dat ze hun boerderijen inherent op een meer commerciële basis moesten runnen. Het voorstel dat Brunner hier doet, is dat de Duitse staat massale landnationalisatie gebruikt om hypotheken, particuliere huren en andere vormen van uitbuiting te elimineren, en het land vervolgens voor particulier gebruik verhuurt op een erfelijke of tijdelijke basis, geïnspireerd door eerdere, precapitalistische feodale modellen. Het herleven van elementen van het feodalisme als middel om de ongelijkheden van het kapitalisme ongedaan te maken, was een veelvoorkomende eis onder nationaalsocialistische, volkse en conservatief-revolutionaire groepen in die tijd.

3. **‘Het algemeen belang gaat voor eigenbelang’** – in het Duits, *Gemeinnutz geht vor Eigennutz*. Deze slogan werd naar verluidt bedacht door de nationaalsocialistische theoreticus Rudolf Jung tijdens de oorlog. Het werd al snel een centraal principe van het nationaalsocialisme, met dezelfde mate van betekenis in de NS-theorie als “Van ieder naar zijn vermogen, aan ieder naar zijn behoefte” in het marxisme. De slogan onderscheidt het nationaalsocialisme van het

marxisme doordat het de noodzaak van eigenbelang erkent, maar dit in elke omstandigheid ondergeschikt maakt aan de belangen van volk en natie. *Gemeinnutz geht vor Eigennutz* is te vinden in de programma's van de DNSAP, DSP en NSDAP, evenals in veel nationaalsocialistische publicaties en propaganda.

4. **'Beschikkingmacht'** – in het Duits, *Verfügungsmacht*. Dit is een juridische term – als iemand beschikkingmacht heeft over eigendom, betekent dit dat het van hen is om naar believen over te beschikken (dat wil zeggen te controleren, kopen, verkopen, ruilen).

5. **'Rijks Economische Raad'** – in het Duits, *Reichswirtschaftsrat*. Het concept van een kamer of raad in de regeringsstructuur bestaande uit vertegenwoordigers van verschillende klassen van werkgelegenheid. De Rijks Economische Raad was een corporatistisch idee met zijn wortels in het oude standenstelsel; het was aanvankelijk in een meer beperkte vorm gerealiseerd in de *Volkswirtschaftsrat* (Volkseconomische Raad) die in 1880 door Bismarck werd opgericht, die een puur adviserende functie had en waarvan de leden werden benoemd door de regering en commerciële instanties in plaats van gekozen te worden. De *Volkswirtschaftsrat* werd in 1887 ontbonden omdat de Rijksdag weigerde het te financieren, en het verlangen om het in een echt representatieve vorm te doen herleven bleef populair onder zowel nationalisten als socialisten – de linkerzijde zag erin een middel om het proletariaat een stem te geven, terwijl de rechterzijde vond dat de corporatistische essentie ervan de politieke verdeeldheid die door het partijstelsel werd gecreëerd, zou omzeilen. De *Reichswirtschaftsrat* werd uiteindelijk gerealiseerd door de sociaaldemocraten na de goedkeuring van de Weimar-grondwet in augustus 1920. Artikel 165 van de grondwet bood de constitutionele basis voor de vorming van een Economische Raad, hoewel deze slechts als voorlopig werd beschouwd (het onderging ten minste één grote hervorming, met de bedoeling dat het op een gegeven moment in de toekomst verder zou worden geherstructureerd) en zijn puur adviserende rol teleurstelde voorstanders aan alle kanten. Radicale marxisten zagen het in het bijzonder als een opzettelijke verbastering van het oude revolutionaire raadsysteem dat het had vervangen, bedoeld om arbeiders een zoethoudertje te bieden zonder echte vertegenwoordiging te bieden.

VI - Drexlers politieke ontwaken

"Uit het dagboek van een Duitse socialistische arbeider"
Geselecteerde hoofdstukken uit Anton Drexlers politieke testament van 1919

In de herfst van 1918 kreeg Karl Harrer, een sportjournalist van de rechtsgeoriënteerde krant *Münchner-Augsburger Abendzeitung*, van de Thule-Gesellschaft de opdracht om een volkse 'Thule-arbeidersring' te vormen onder het proletariaat – onderdeel van een breder plan om arbeiders te winnen voor het nationalisme en de socialistische krachten te ondermijnen die destijds dominant waren in de Beierse politiek. Tijdens een openbare bijeenkomst in de Wagnerzaal in München op 2 oktober werd Harrer getroffen door een toespraak van een arbeider genaamd Anton Drexler (toenmalig hoofd van de Münchense afdeling van het Vrije Arbeiderscomité voor een Rechtvaardige Vrede), waarin hij bourgeois en arbeiders opriep om zich te "verenigen!" Hoewel Drexlers toespraak vijandig werd ontvangen door het publiek, zag Harrer er een kans in; hij benaderde Drexler met het aanbod om te helpen bij het oprichten van een 'Politieke Arbeiderskring' om hun gedeelde ideeën te verspreiden onder Drexlers arbeiderscontacten. Drexler, die in het verleden tevergeefs had geprobeerd dit zelf te doen (zowel als voormalig, ontevreden lid van de Vaderlandpartij als via zijn eigen Vrije Comité), was geïntrigeerd door het voorstel, en zo werd de Politieke Arbeiderskring gevormd. Tegen 5 januari 1919 was de kring uitgegroeid tot de Duitse Arbeiderspartij (Deutsche Arbeiterpartei, DAP), een onafhankelijke politieke organisatie met eigen schriftelijke richtlijnen als conceptuele basis. Om propaganda te maken voor de nieuwe partij en om meer intellectueel gewicht te geven aan haar vrij summiere en onbevredigende richtlijnen, publiceerde Drexler tussen mei en september 1919 een politiek pamflet. Drexlers *Mijn politieke ontwaken: Uit het dagboek van een Duitse socialistische arbeider* is, net als Hitlers latere *Mein Kampf*, een mengeling van persoonlijke biografie en ideologische wereldbeschouwing, en biedt zowel een introductie tot Drexler als persoon als tot de inhoud van zijn nationaalsocialistische filosofie. Verschillende geselecteerde hoofdstukken uit Drexlers brochure worden hieronder als voorbeeld opgenomen, door mijzelf vertaald uit een originele tweede editie van 1920. Hoewel deze serie 'Nationaalsocialisten vóór Hitler' heet en Hitler op 19 oktober 1919 lid werd van de DAP, kwalificeert de inhoud van de editie van 1920 technisch gezien nog steeds als "vóór Hitler". In tegenstelling tot de latere derde editie van 1923, die aanzienlijk werd herschreven, is de tekst van de tweede editie identiek aan die van het origineel uit 1919, afgezien van de toevoeging van een tweede voorwoord en de veelzeggende verwijdering van Drexlers oorspronkelijke opdracht aan Harrer als "de oprichter van de Duitse Arbeiderspartij". De sterke nadruk van het pamflet op arbeiderskwesties en op de tekortkomingen van het gangbare (marxistische) socialisme is zeer kenmerkend voor vroege nationaalsocialistische geschriften, net als Drexlers positionering van zichzelf als een dissidente stem binnen de bredere socialistische arbeidersbeweging.

Mijn politieke ontwaken: Uit het dagboek van een Duitse socialistische arbeider (Geselecteerde hoofdstukken)

Geschreven in 1919 door spoorwegwerktuigmaker Anton Drexler, oprichter en tweede voorzitter van de Duitse Arbeiderspartij (Beieren)

Voorwoord bij de eerste editie

Ik moet beginnen met te zeggen dat de ideeën die ik hier heb neergelegd zuiver politiek en vakbondsmatig van aard zijn, en dat ik mij met dit document niet aan het publiek presenteer als een medestrijder in de wereldoorlog; ik was in plaats daarvan druk met mijn strijdterrein aan het thuisfront. Menige werkmakker heeft mij verteld: “Het is jammer van mij dat ik op de verkeerde plek zit, dat ik veel meer zou kunnen bereiken in de kring van de socialistische arbeidersklasse.” Soms overvalt mij een gevoel alsof deze mensen gelijk hebben, alsof ik mijn socialistische denkwijze echt volledig moet integreren in de sociaaldemocratie. En slechts met hevige innerlijke strijd ben ik trouw gebleven aan mijn nationaalsocialisme, waarvoor ik nu het lot dankbaar ben. Het doel van dit document is om de stormen te schilderen die om mij heen raasden op mijn eenzame eiland te midden van de arbeiderszee, om de ervaringen die ik in politieke zaken heb opgedaan over te brengen aan de arbeidersklasse en aan elke productieve werker. Ik hoef geen verontschuldigingen te maken aan mijn collega’s, ik heb niet de minste reden om dat te doen, maar ik wil hun duidelijk maken dat mijn politieke mening, die zo geïsoleerd is onder arbeiders, enkel is voortgekomen uit zorg om het bestaan van de Duitse arbeider.

Noch kleingeestigheid, noch ambitie, noch het idealisme van de geldbuidel hebben mij tot mijn politieke standpunt gebracht. Als een “neutrale” die buiten de omheining van de politieke partijen staat – dat wil zeggen, zonder zelf eerder een partijcatechismus te hebben opgenomen – heb ik het binnenlandse politieke leven en de activiteiten bestudeerd, en niet zonder mijn voornaamste aandacht te wijden aan kwesties van buitenlands beleid.

Dat zij zich lieten opslokken door het ‘internationalisme’ van de arbeidersleiders en pacifisten van vijandige landen – deze kortzichtigheid van de Duitse arbeidersleiders en andere partijmannen in hun beoordeling van de oorlogsdoelen van de vijand heeft Duitsland en de Duitse arbeidersklasse gebracht waar ze nu zijn.

Als de enige Münchense arbeider die niet werd misleid door de bedoelingen van Engeland en Amerika en die daarom publiekelijk pleitte voor het bereiken van een ‘rechtvaardige vrede’, heb ik niet alleen het recht, maar voel ik ook de verplichting in mijzelf om het publiek op de hoogte te brengen van mijn ervaringen en indrukken sinds mijn ‘politieke ontwaken’, temeer omdat ik ook kennismaakte met de ‘geheime krachten’ die het mogelijk maakten voor onze regeringen en veel partijleiders om – grotendeels onbewust – direct te werken in het belang van onze vernietigers.

I. Interesse in politiek

Om de lezer de ontwikkeling van mijn politieke denken en voelen duidelijk te maken, moet ik een beetje terug in de tijd. Ik hoop dat ik hem niet verveel.

Voor de oorlog (zeg tot 1910) hield ik mij niet meer met politiek bezig dan het gebruikelijke niveau dat gangbaar is onder denkende arbeiders. Omdat ik op achttienjarige leeftijd in Berlijn door vakbondsterreur werkloos werd en bijna op het onfatsoenlijke plaveisel van de grote stad terechtkwam (als gevolg van mijn werkloosheid moest ik ’s nachts in een koffiehuis de citer bespelen om rond te

komen), koesterde ik een zekere wrok tegen alle organisaties; die houding van “als je mijn broer niet wilt zijn, dan…” heeft een slechte indruk bij mij achtergelaten over het begrip collegialiteit.

Onder deze omstandigheden zou het ook begrijpelijk zijn als ik tot mijn vijfentwintigste verjaardag weinig vakbondskrantjes had bestudeerd. Ja, bij het lezen van de dagbladen was ik nauwelijks geïnteresseerd in meer dan trap- en tramongelukken, in de overlijdens- en huwelijksberichten. Kortom: ik was zoals de meeste Duitse arbeiders. Ik had geen interesse in politieke wereldzaken en dus logischerwijs ook geen ervaring.

Vanaf mijn vijfentwintigste kwam ik in een ander sociaal milieu; ik leerde ook buitenlanders kennen. En zoals vaak in deze kringen gebeurt, hielden mensen zich bezig met discussies over de militaire capaciteiten van verschillende landen. Er was in het bijzonder een vriendelijke, waardige Fransman, met wie ik later goed bevriend raakte, die al in 1911 berichtte over de artillerie bewapening van zijn landgenoten en steeds zei: Frankrijk bereidt zich voor op een oorlog met Duitsland. Aangezien ik net zo’n goede Duitser was als mijn vriend een Fransman, groeide mijn interesse in gebeurtenissen buiten onze landsgrenzen. In korte tijd was ik over het algemeen alleen nog geïnteresseerd in de voorpagina’s en de laatste berichten van de dagbladen, en al snel besefte ik ook wat chauvinisme is en erkende ik gaandeweg dat de Fransman niet zomaar ‘onzin had verkocht’. Uiteindelijk wekten de aanhoudende complimenten en ‘onderdanigheid’ jegens Engeland mijn argwaan, en dag na dag zag ik steeds meer hoe de politieke horizon boven Duitsland verdonkerde. Bethmann-Hollwegs voorgestelde neutraliteitsverdrag met Engeland in 1911 bevestigde voor mij dat Duitsland zich niet veilig voelde. Ondertussen had ik een perspectief ontwikkeld op de algemene wereldpolitieke situatie, zodanig dat ik niet eens verrast was door de Engelse afwijzing van het aanbod. Toen in 1912 de Wehrbeitrag als Duits antwoord op de Engelse afwijzing werd ingevoerd, besefte ik waar we stonden. De massa’s voelden eveneens dat er iets in de lucht hing. In de gelegenheden die door het ‘volk’ werden bezocht, hoorde je al: “Het kan zo niet doorgaan, er moet een oorlog komen, anders slokt de een de ander op.” En het waren vooral arbeiders die deze opmerkingen maakten. Wat ik vandaag de dag van deze uitspraken vind, zal ik later bespreken.

XII. Wereldvrijmetselarij, arbeiders en joden

[Tijdens een openbare bijeenkomst tegen het einde van de Grote Oorlog…] In de loop van de avond trad ook een heer Professor Jaffee (de beroemde leider van de vredesonderhandelingen uit Zwitserland) op als spreker. Hij, die later minister van Financiën en kandidaat van de USPD werd, beval de verkiezing van Auer aan in plaats van Eisner en zei, te midden van veel opzettelijke of onopzettelijke onzin: “Het Duitse volk moet kiezen tussen oorlog en vrede. Oorlog, als we het Huis Hohenzollern willen behouden; vrede, als we de troonsafstand van Wilhelm II en de kroonprins eisen.” Hij toonde een grenzeloos vertrouwen in Wilson, die het Duitse volk een rechtvaardige vrede zou schenken. Sprak heer Jaffee als Duitser of als internationalist? Streefde hij met deze beweringen, die nu een zwendel blijken te zijn, Duitse belangen na of het ‘joodse ideaal’ (het nastreven van een kapitalistische wereldrepubliek)? Vandaag ben ik ervan overtuigd dat ook hij behoort tot degenen die bewust en onbewust de doodgravers van Duitsland zijn geworden.

De uitdrukking “doodgraver” komt van een man die zelf onder grote verdenking staat in de smederij te hebben gestaan waar pikhouweel en spade werden gescherpt voor dit gruwelijke werk.

Op 3 november 1918 sprak Eisner in de overvolle Löwenbräukeller, zoals hij zelf zei: “geen verkiezingstoespraak, want ik geloof niet dat het al tot een verkiezing komt”, maar een politieke “verhelderings(?)toespraak”. Hij (Eisner) zei dat hij zeker wist dat wanneer het Duitse volk zijn lot in

eigen handen neemt, het een vrede van rechten en rechtvaardigheid ontvangt. Wilson en de Entente vochten enkel tegen het Pruisische militarisme en de autocratie in Duitsland, niet tegen het Duitse volk. Als de Entente ons een gedwongen vrede zou willen opleggen, zou hij (Eisner) de laatste zijn om dat te tolereren. In zo'n geval zou zelfs hij een geweer grijpen en liever op het veld sterven dan in armoede en ellende ten onder gaan. Als dat het geval was, ja, dan zou ook hij (Eisner) voor nationale verdediging zijn.

Een man die het gevaar in deze woorden erkende, liet uit zijn diep bewogen Duitse borst een bezorgde kreet horen voor zijn vaderland en zijn volk. Die kreet was simpelweg: "Wacht maar af." Velen in de dicht opeengepakte zaal schoten elektrisch uit hun stoelen en begonnen te zoeken naar de brutale kerel, misschien om hem te lynchen. Eisner, die goed wist wat dit "wachten" voor zijn zaak zou betekenen, schreeuwde met een levendigheid die niemand die avond nog in hem had gezien naar de onderbreker: "Er is nu niets meer om op te wachten, nu is het tijd om te handelen." Onder de proclamatie "wanneer het uur heeft geslagen, dan roep ik het volk op" trad Eisner op en maakte vier dagen later geschiedenis. Hij bevrijdde het proletariaat van hun "monarchistische ketenen", brak de ruggengraat van de frontlinietroepen en het thuisfront, en leverde het hele Duitse volk over aan de uitroeiing en slavernij van het internationaal kapitalisme.

Hoe kon Eisner, de grote volksvriend zoals hij zichzelf noemde, de wijze en profetische leider van het proletariaat, zo misrekenen? Hoe kon hij, najagend een utopisch idee (de hoop op een proletarische wereldrevolutie) en niet beseffend dat hij in de handen speelde van de kapitalistische wereldrepubliek, een land van 70 miljoen mensen ruïneren voor een korte periode van zelfbestuur? Hadden hij en zijn joodse kameraden zich hiervan niet bewust moeten zijn? Omarmden zij ook het pan-joodse vrijmetselaarsideaal van "de afschaffing van alle wereldlijke en geestelijke tronen" om Mammon-prinsen en geldbaronnen tot de enige heersers van de wereld te maken? Was Eisner ook schatplichtig aan de internationale vrijmetselarij op het grote wereldtoneel? Maar genoeg vragen, het antwoord is "Ja." Of Eisner en al die zogenaamde arbeidersleiders bewust of onbewust, uit puur 'idealisme' of uit kieskeurigheid en persoonlijke ambitie, de vestiging van een puur materialistische wereldorde hebben bevorderd door misbruik van het 'socialistische idee', we staan hoe dan ook voor het treurige feit dat "arbeiders en allen die produceren" binnenkort zullen worden blootgesteld aan de meest meedogenloze uitbuiting door het internationaal kapitalisme.

Er stapelt zich ook bewijs op dat 'heilig bolsjewisme' en de Spartakistische bevrijding van de slaven worden georganiseerd en gevoed door internationaal kapitaal.

Of de arbeider nu gevangen zit in het net van de meerderheidspartij, de USPD of de KPD, hij wordt altijd uitsluitend geleid door een wereldwijd politiek centraal bureau, en dat betekent: "de kapitalistische, of met andere woorden gouden, internationale."

Het is ook interessant om 'bolsjewisme' in Rusland op basis van deze verbanden te onderzoeken. Het betekent niets anders dan de "uitroeiing van de middenklasse" – die worden aangeduid met het modewoord 'bourgeois' – door de laagste lagen van de samenleving. Maar geleidelijk is de 'dictatuur van het proletariaat' een dictatuur over het proletariaat geworden. Het trotskisme, dat meedogenloos de Russische kleine burgerij en middenklassen afslachtte – terwijl de echte grote kapitalisten in de meeste gevallen ontsnapten – werd gevolgd door het leninisme. Eind april 1919 nam de Russische Arbeiders- en Soldaten-Sovjet een resolutie aan waarin Lenin eiste: "De burgerlijke ambtenaren in de fabrieken krijgen een hoog salaris gegarandeerd. Verhoogde discipline voor de werkende mensen, invoering van stukwerk en het Taylor-systeem. Lonen worden aangepast aan de fabrieksprestaties."

Al in maart 1919 had Lenin de ‘intellectuelen’ en het grootkapitaal opgeroepen om terug te keren en te helpen bij de opbouw van ‘socialistisch’ Rusland, terwijl Trotski en zijn handlangers noch proletariërs zijn, noch waren. Is het ooit voorgekomen dat een echte arbeider aan het hoofd stond van een raadsdictatuur? Waren het niet steeds joden (die zeer zelden handenarbeiders zijn) die consequent de leidende posities bekleedden in de verschillende Sovjetrepublieken? Waren zij niet allen joden, degenen die het niet-joodse proletariaat (er is geen joods proletariaat in Duitsland) aanmoedigden tot verschrikkelijk bloedvergieten – socialist tegen socialist, christen tegen christen, bourgeois tegen bourgeois? Waarom riepen zij niet hun eigen religieuze en raciale kameraden op om de bedreigde vrijheid te verdedigen? Waar waren al die grootsprekers die hadden beweerd dat ze de zaak van het proletariaat “tot hun laatste adem” zouden verdedigen? Ze waren weggekropen in kasten en andere schuilplaatsen, maar niet in de hut van het proletariaat, nee; uitgerekend in de mooiste huizen van de smerige rijken hadden ze zich verstopt, terwijl de eerlijke arbeider doodbloedde voor een hersenspinsel dat deze lieden in zijn hoofd hadden geplant.

Zie je het nog steeds niet, arme, misleide arbeider, dat je vermeende grootste vrienden in feite je dodelijke vijanden zijn? Dat het de internationale kapitalisten en hun handlangers niets kan schelen of de zee van bloed een oceaan wordt, of de berg lijken een gebergte? Dat zij het zijn die de klassen-, cultuur- en socialistische strijd eeuwig in leven houden om de alliantie van alle producenten te verhinderen, die alleen de wereldheerschappij van het internationaal kapitalisme zouden kunnen breken? De arbeider zou dit eindelijk moeten beseffen: de revolutie is niet van onderen gemaakt, maar van boven; niet voor zijn bevrijding, maar voor zijn slavernij; en dat alle wereldgebeurtenissen met deze revolutie slechts neerkomen op de oprichting van de “dictatuur van het goud” over de arbeid. Driehonderd Rathenaus wilden heersen over de hele producerende mensheid.

XIII. Uitbuiter en uitgebuitene

Vernietiging van de middenklassen door de arbeider. Dat is het doel van de ‘gouden internationale’, die in innige verbondenheid staat met het jodendom. Als je dat nog steeds niet begrijpt, arbeider, als je nog steeds onder de ban blijft van je partijretoriek, dan is er geen redding meer voor je. Je moet jezelf nu oprichten om een bevrijdingsdaad te volbrengen; als je het ermee eens bent, ben je sterk. Je moet de brug naar de burgerij vinden, want arbeiders en soldaten, burgers en boeren hebben slechts één gemeenschappelijke vijand: de kapitalistische joden en hun aanhang. Er is een strijdkreet die jullie allemaal samenbrengt, en dat is: “Socialisme en communisme in de geest van Christus, het meest voortreffelijke karakter in de wereldgeschiedenis.”

Alleen christelijk socialisme zal je de kracht geven om zegevierend uit de strijd te komen tegen de materialistisch-talmudische wereldhegemonie. We moeten allemaal tot het besef komen: “Zolang er mensen zijn die politiek bedrijven om persoonlijke ambitie na te jagen en enorme fortuinen te zoeken (dat wil zeggen, materialistische politiek), zullen ideologen en idealisten, schurken en criminelen steeds weer worden misbruikt door de supermaterialisten die boven alles staan.” In verband hiermee kan een gedicht over onze moderne parlementariërs van onze moedige Münchense dichter Dietrich Eckart worden aangehaald:

Hoe armzalig is dat alles,
Het hele waas van leugen en bedrog!
Het knikt naar de een en zwaait naar de ander
En iedereen denkt: "Jij schurk, jij!"
En iedereen denkt: "Jij luie vlerk!"
En voelt: "Anderen denken dit ook."
Ze allemaal na elkaar betrekend
Knijpt Salomon hun handen
En laat hen immens tevreden achter –
Lief vaderland, wees in vrede.

Niets is gerechtvaardigder dan dit satirische gedicht, niets is actueler dan het antisemitisme dat uit dit gedicht spreekt, en elke dag en elk uur worden deze gevoelens in ons versterkt door praktische ervaring. Elke niet-jood heeft de morele verplichting een tegenstander van de joden te zijn zolang hij zich bewust is van slechts één besluit dat is aangenomen door de Centrale Vereniging van de 'Duitse Burgers van het Joodse Geloof' tijdens hun algemene vergadering eind februari 1911: "Onze vertegenwoordigers moeten zich binnen de politieke partijen organiseren en trachten zodanige invloed op hun politieke partijen te krijgen dat zij enkel die kandidaten nomineren die volledig garanderen parlementaire activiteit tegen antisemitisme te waarborgen." Onder "antisemieten" verstaan wij allen die de corroderende joodse invloed op ons volksleven erkennen, allen die ertegen vechten, en allen die zich verzetten tegen de economische wurggreep van het jodendom! Volgens deze joodse definitie van de term "antisemiet", is er iets wijzers en edelers dan een "antisemiet"? En dan is er nog de toewijding van de socialistische arbeider aan zijn joodse leiders! Hij gelooft in deze mensen, die in veel gevallen leven volgens een morele wet en religieuze overtuiging (hoewel ze meestal doen alsof ze vrijdenkers zijn) waarin geschreven staat:

"Alle niet-joden moeten worden geruïneerd!"
"God heeft de joden macht gegeven over de bezittingen en het bloed van alle naties."

– Seph. Jp. 92 1. 25. Jalk. Schim. enz.

Ze kunnen nog steeds eerlijke pleitbezorgers van het socialisme zijn, erkennend dat de Talmoed en zijn discipelen de doodsvijanden zijn van het ware socialisme.

Duitse arbeider, wat zeg je over de opmerkingen van de jood Montefiore (die samen met Crémieux de Alliance Israélite oprichtte) die hij maakte op het 'Sanhedrin', de internationale Hoge Raad van het Jodendom in Krakau, in 1849? "Wat een onzin kletsen jullie! Zolang we de pers niet in handen hebben, is alles wat we doen tevergeefs; we moeten invloed hebben op de kranten van de hele wereld om de massa's te misleiden en te verdoven."

Begrijpt de arbeider nu waarom de joden zich voordeden als weldoeners van de arbeid met hun oprichting van socialistische kranten? Maar natuurlijk is het idee nog steeds onbegrijpelijk voor de gemiddelde arbeider dat de joden het socialisme hebben misbruikt en bezoedeld, dat zij de arbeiders zelf hebben verdwaasd door hun pers, die vandaag de dag voor 90% door joden wordt gefinancierd. Misschien zal de arbeider het beter begrijpen als ik een vooraanstaand modern geleerde laat spreken via zijn paper 'De verenigde front van de geldmachten'. Professor Dr. E. Jung schrijft: "Deze op zichzelf zo onnatuurlijke alliantie van supranationale geldmacht met de verleiders van de arbeidersklasse vindt misschien haar meest verbazingwekkende uitdrukking in de huidige samenwerking van de *Berliner*

Tageblatt, de *Frankfurter Zeitung* en de *Vorwärts* tegen een totale Duitse overwinning; die alliantie van de Duitse arbeidersvertegenwoordigers met de westerse plutocratische machten die, volgens sociaaldemocratisch getuigenis, het hardste kapitalisme ter wereld vertegenwoordigen."

Dus arme, opgejaagde arbeider, waar je ook kijkt – verraad, verraad van jezelf, verraad van je vaderland en het hele Duitse volk. Met jou is de revolutie gemaakt, niet om je vrijheid te geven, maar om de geldmacht exclusieve heerschappij te verschaffen. Met jou is de revolutie een ongekende beweging voor lonen geworden die jou niets heeft gebracht, maar die de zakken heeft gevuld van degenen die jou tot nu toe hebben uitgebuit, die Duitsland concurrerende positie heeft vernietigd en miljoenen Duitse arbeiders tot emigranten heeft gereduceerd. Op deze manier ben je bedoeld om de culturele meststof te worden voor het westerse grootkapitaal.

XVI. De Internationale

De lezer zal nu begrijpen waarom zelfs de eerlijkste socialistische leiders machteloos zijn. En inderdaad, dat komt omdat zij het leiderschap niet in handen hebben. Het helpt hier werkelijk dat er geen hervorming, geen wederopbouw en ook geen "opschudding van wortel en tak" is geweest, zoals het partijcongres had beloofd. Op dit punt moet alles grondig worden afgebroken en moet nieuwe grond voor een nieuwe fundering worden veiliggesteld. Tempel (dat wil zeggen joods) 'socialisme' werd gebouwd op modder; wij moeten het opnieuw vestigen op solide rots op een hoogte die onbereikbaar is voor valse priesters en farizeeën, want we weten dat zij nooit een steil en stenig pad zullen bewandelen dat alleen door het zweet van het voorhoofd kan worden afgelegd, want zij zijn afkerig van enige zelfopoffering en hebben geen 'hoogtegevoel'. Alleen met de vaste vastberadenheid om ons los te rukken van het huidige leiderschap is het mogelijk om waar socialisme werkelijkheid te maken. En waar socialisme zal ook 'alle producenten' naar de Internationale brengen, zal redding brengen aan een haatdragende en gekwelde mensheid. Waarom kon de Proletarische Internationale geen werkelijkheid worden? Alleen omdat zij uiteindelijk nooit oprecht bedoeld was, omdat het proletariaat slechts het middel was om de hele wereld te beheersen met joods geld en de joodse pers. Als de Proletarische Internationale oprecht was gekoesterd, dan hadden de onverschrokken arbeidersleiders in deze moeilijke dagen voor volk en vaderland, die jarenlang het concept van de Internationale hadden gepredikt, die sinds 9 november niets anders hadden uitgeschreeuwd dan "De wereldrevolutie marcheert," – zij hadden nu die arbeiders die tot internationalisten waren gemaakt moeten aanmoedigen om zich aan de Rijn te positioneren (zonder wapens) en naar de kameraden aan de overkant te roepen: "Welnu, broeders, voltooi jullie verraad en breek door deze muur van arbeiders, dan weten we dat de Internationale voorgoed verloren is."

Niet de geringste poging hiertoe werd gedaan, en dat komt omdat er daadwerkelijk een gevoel voor de Duitse kameraden was ontstaan binnen de Franse arbeidersklasse, zoals we nu weten uit buitenlandse, niet-kapitalistische kranten. Niet alleen de Fransen, maar ook de Ieren, Egyptenaren en Indiërs hadden hun "recht op zelfbeschikking" geëist; zij wachtten alleen op de standvastigheid van het Duitse volk. Alles wat de leiders van de Internationale hoefden te doen om de 'Duitse dreiging' voorgoed te elimineren, was de Duitse arbeidersklasse te verdoven met 'internationalisme'. De bewust valse theorieën en hoop die zij in de arbeidersklasse plantten en die zij nooit werkelijk wilden verwezenlijken, hebben 65 miljoen mensen in de afgrond gestort. Alle andere volkeren kwijnden al in de klauwen van het wereldkapitalisme onder hun kapitalistische democratieën; alleen in Duitsland, waar een wederzijds begrip bestond tussen middenklasse en arbeid, werd de kapitalistische wereldrepubliek bedreigd met haar grootste risico op vernietiging door de Duitse revolutie. Dankzij hun magnifieke organisatie konden zij Duitsland naar believen vormgeven; zij zijn hierin meesterlijk geslaagd. Maar het kapitalistisch

internationalisme heeft nog niet volledig de meest schandalige gedicteerde vrede in de wereldgeschiedenis verankerd. Al beginnen radicale socialisten het verraad te erkennen. Zodra zij volledig over alles zijn verlicht, zullen zij, in verbond met heel Germaandom, een taal spreken die hard zal klinken in de oren van het 'Israëlische volk' (samen met hun marionetten). "Weg uit Duitsland, weg uit alle partijen, weg uit alle landen! Terug naar jullie vaderland Palestina," of, "Werelddictator, je zult worden verpletterd."

Mijn ideeën komen niet voort uit kranten of pamfletten, maar zijn voortgekomen uit mijn eigen ervaring en uit grondige bestudering van academische werken. Maar om misverstanden te voorkomen (aangezien ik de ziel van de arbeider goed ken), ben ik niet geïnteresseerd in het zoeken naar of aannemen van enige positie, omdat ik zaken en politiek niet kan vermengen. Ik ben tevreden als de waarschuwingen die in dit document zijn uiteengezet worden opgevolgd, worden vertrouwd, en de noodzakelijke conclusies eruit worden getrokken. Werkende mensheid, open je ogen en handel naar wat je hebt gezien, anders zal het je eeuwig blijven overkomen, en zul je blijven wat je tot nu toe altijd bent geweest – 'goedkope waar' voor superkapitalisten en hun medeplichtigen en parasieten.

Anton Drexler

Notities

1. Drexler schrijft dit als *National-Sozialismus* in plaats van *Nationalsozialismus*, wat later de standaardspelling werd binnen de NSDAP toen het nationaalsocialisme uitgroeide tot een coherenter populaire ideologie. Het verschil tussen beide is cruciaal. De scheiding van de twee termen door een koppelteken maakt veel duidelijker dat Drexler spreekt over een nationale vorm van socialisme, vooral omdat hij het direct contrasteert met de sociaaldemocratie; de implicatie is dat er een vorm van relatie bestaat tussen de twee. De Sudeten- en Oostenrijkse nationaalsocialisten scheidden de twee termen eveneens, net als bepaalde leden van de Hitlers partij – meestal de economische ‘radicalen’ zoals Otto Strasser of graaf Reventlow.

2. Een verwijzing naar de Anglo-Duitse onderhandelingen die plaatsvonden onder het kanselierschap van Theobald von Bethmann-Hollweg van 1911-1912. Duitsland hoopte een staat van détente met Groot-Brittannië te bewerkstelligen. De voorwaarden zouden inhouden dat Duitsland de Britse marinesuperioriteit accepteerde en zijn eigen marine-uitbreiding verminderde, in ruil waarvoor het VK niet zou ingrijpen in Duitslands koloniale expansie en neutraal zou blijven in het geval Duitsland betrokken raakte bij een continentale oorlog waarin het niet de agressor was. De gesprekken mislukten grotendeels door meningsverschillen over hoe Duitsland precies zijn marineconstructie zou terugschroeven.

3. De *Wehrbeitrag* (‘militaire bijdrage’) werd ingevoerd door kanselier Bethmann-Hollweg en goedgekeurd door de Bondsraad (bovenhuis) in 1913. Het was een keizerlijke belasting bedoeld als een eenmalige heffing op hoger vermogen en inkomen om de uitbreiding van de strijdkrachten en militaire infrastructuur te financieren.

4. Edgar Jaffee (soms gespeld als Jaffé) was een vooraanstaand economieprofessor die van 1918-1919 minister van Financiën was onder Eisners revolutionaire regering. Drexler vergist zich door te stellen dat Jaffee Zwitsers was; hij kwam in feite uit een joodse koopmansfamilie uit Hamburg en bezat aanzienlijk vermogen door zijn betrokkenheid bij het katoenbedrijf van zijn familie voordat hij academicus werd (hij was getrouwd met barones Else von Richthofen). ‘Auer’ verwijst naar Erhard Auer, een meerderheidssociaaldemocraat en hervormingssocialist die werd beschouwd als Kurt Eisners gematigdere rivaal. Ondanks deze rivaliteit diende Auer als minister van Binnenlandse Zaken in de regering van Eisners ‘Vrije Staat Beieren’.

5. In de derde editie van *Mijn politieke ontwaken* uit 1923 verduidelijkt Drexler dat hij hier verwijst naar de Duits-nationale politicus Karl Helfferich. Helfferich had gediend als vicekanselier en minister van Binnenlandse Zaken onder kanselier Bethmann-Hollweg en was minister van Schatkist tijdens de oorlog. Het is interessant dat Drexler hem als een van Duitslands “doodgravers” beschouwt, ondanks dat hij ook erkent dat Helfferich de uitdrukking “doodgravers van Duitsland” heeft bedacht. Na de oorlog werd Helfferich een van de bitterste en meest vocale nationalistische tegenstanders van de Weimarrepubliek in de Rijksdag; zijn antisemitische polemieken en aanklachten tegen Walther Rathenau en Matthias Erzberger maakten dat hij werd beschuldigd van medeplichtigheid aan hun moorden in 1921 en 1922.

6. In april 1917 splitste de Sociaaldemocratische Partij van Duitsland (SPD) over de steun van de partij voor de oorlog, waarbij de anti-oorlogsfactie de Onafhankelijke Sociaaldemocratische Partij van Duitsland (USPD) vormde en de grotere, pro-oorlogsfactie bekend werd als de Meerderheidssociaaldemocratische Partij van Duitsland (MSPD). De splitsing had diepere

ideologische implicaties dan alleen socialistische steun voor de oorlogsinspanning – MSPD-leden neigden meer naar een hervormingsgerichte, staatsgeoriënteerde partij die bepaalde liberale instellingen (zoals het parlement) steunde, terwijl de USPD een meer openlijk radicale, klassenstrijdgerichte oriëntatie behield en de vervanging van het parlement door een revolutionair raadsysteem voorstond. De KPD is natuurlijk de Communistische Partij van Duitsland.

7. Drexler verwijst hier naar Lenins rapport 'De onmiddellijke taken van de Sovjetregering', voor het eerst gepubliceerd in *Pravda* op 28 april 1918. Lenins rapport werd goedgekeurd door het Centraal Comité van de Russische Communistische Partij en voorgelegd aan de Sovjetregering (de "Arbeiders- en Soldaten-Sovjet", zoals Drexler het noemt) ter bekrachtiging. Drexler parafraseert segmenten van Lenins rapport in plaats van een exact citaat te geven, maar zijn samenvatting van Lenins punten hier is naar mijn mening niet onnauwkeurig.

8. Dit zijn verwijzingen naar rabbijnse of talmudische bronnen – ik kon niet achterhalen wat 'Seph. Jp.' betekent, maar 'Jalk. Schim.' is een afkorting van *Yalkut Shimoni* (of 'Jalkut Shimoni'), een compilatie van commentaren op joodse geschriften die teruggaat tot de middeleeuwen. De *Yalkut Shimoni* is nog niet beschikbaar in een Engelse vertaling, en de enige Duitse vertaling is nog in bewerking en alleen in gedrukte vorm beschikbaar, dus ik kon de juistheid van Drexlers citaten niet controleren. Bij mijn onderzoek ontdekte ik dat deze citaten nog steeds regelmatig opduiken op antisemitische websites of in antisemitische publicaties; ze hebben een blijvend eigen leven, ongeacht hoe accuraat ze al dan niet zijn.

9. Moses Montefiore was een Brits-joodse bankier en filantroop die internationaal optrad als pleitbezorger voor joodse rechten. Zijn Frans-joodse vriend Adolphe Crémieux was een vooraanstaand nationaal politicus en activist voor Franse joden. De *Alliance Israélite Universelle* werd door Crémieux opgericht om wereldwijd voor joden op te komen, rechtstreeks voortkomend uit het gecombineerde werk van de twee mannen.

10. Erich Jung was een volkse advocaat en rechtsfilosoof die via de pangermanen en de *Deutschvölkischer Schutz- und Trutzbund* lid werd van de NSDAP. De *Berliner Tageblatt* en *Frankfurter Zeitung* waren twee van de meest verspreide burgerlijke, links-liberale kranten. De *Vorwärts* was de centrale partijkrant van de sociaaldemocraten.

Nationaalsocialisten vóór Hitler

Lang vóór de opkomst van de NSDAP en Adolf Hitler bestond er al een radicale beweging die het socialisme met het nationalisme wilde verenigen. In de straten van Wenen, de vakbonden van Bohemen en de cafés van München werd gesproken over een nieuwe orde – één die de belangen van het volk zou dienen, niet het grootkapitaal of de partijelite.

Deze bundel bevat een unieke selectie van vertaalde bronnen en beschouwingen uit de vroege geschiedenis van het nationaalsocialisme, samengesteld uit het digitale archief van Bogumil's ARPLAN-project. Figuren als Rudolf Jung, de Duitse Arbeiderspartij en de Duitse Socialistische Partij komen aan het woord, in hun eigen tijd en taal – voordat de beweging verhardde tot staatsideologie.

Met dit geschrift kunnen we de revolutionaire kern van het nationaalsocialisme herontdekken. Daarmee biedt dit boekje meer dan geschiedenis. Het is een ideologische herbronning. Een herinnering aan wat vergeten werd. En een oproep om opnieuw na te denken over de fundamenten van volk, arbeid en gemeenschap.

nationaalsocialistische
NaSoBi
bibliotheek